

Danmarks statistik
STATISTISKE UNDERSØGELSER *Nr. 5*

Landbrugets arbejdskraft

DET STATISTISKE DEPARTEMENT

København 1961

DANMARKS STATISTIK
BIBLIOTEKET

Nr. 5
001.441

STATISTISKE UNDERSØGELSER

Landbrugets priser 1900–1957. Udg. 1958	Pris: 5,00 kr.
Danmarks energiforsyning 1900–1958. Udg. 1959	Pris: 5,00 kr.
Opsparing i lønmodtagerhusstandene 1955. Udg. 1960	Pris: 4,00 kr.
Byernes opland. Udg. 1960	Pris: 4,00 kr.
Landbrugets arbejdskraft. Udg. 1961	Pris: 4,00 kr.

Publikationerne forhandles gennem boghandelen.

Nærværende hefte er udarbejdet i Det statistiske Departements kontor for landbrugsstatistik. Tilrettelæggelsen af arbejdet er varetaget af kontorchef Henning Normann, der tillige har affattet skriftet.

Indhold

Afsnit I: Hovedtræk af udviklingen	5
A. Udlandet	5
B. Forholdet mellem erhvervene	6
C. Befolkningsstiltækst i by og på land	6
D. Den samlede arbejdskraft i landbruget	7
Afsnit II: Arbejdskraften efter ejendomsstørrelse 1960	12
A. Familiens arbejde	12
B. Medhjælpere	14
C. Samlet arbejdskraft	17
D. Traktorer	18
Afsnit III: Tabeller (tabel A 1–A 34)	21

Landbrugets arbejdskraft

I begyndelsen af trediverne svarede landbrugets arbejdsstyrke til en halv million helårsarbejdere. I slutningen af fyrrerne var tallet reduceret til 400000 og i 1960 til 300000. Afgangen har haft en tendens til at tiltage i hastighed. I fyrrerne var den gennemsnitlige årlige afgang ca. 8100 helårsarbejdere, i halvtredserne ca. 9700, og ses der på det sidste femår alene, var den årlige formindskelse ca. 10800. Tilbagegangen i de sidste 10 år har udgjort 2,7 procent i gennemsnit

pr. år. Men tilbagegangen falder kun i ringe grad på den halvdel af arbejdskraften, der udgøres af brugeren og hans ægtefælle. Dette betyder, at tilbagegangen i den egentlige medhjælp for de senere år er omkring 5 procent pr. år og for det allersidste år endnu mere.

I det følgende skal i afsnit I redegøres for udviklingen i den samlede arbejdskraft og i afsnit II for arbejdskraften på ejendomsstørrelser.

Afsnit I

Hovedtræk af udviklingen

A. Udlandet

Nedgang i landbrugets arbejdskraft er ikke et specielt dansk problem. Det er fælles for de mere industrialiserede lande. I tabel 1 er for otte europæiske lande samt Canada og U.S.A. vist, hvor stor en andel personer beskæftiget ved landbrug udgør af samtlige beskæftigede. Tallene varierer fra 4 procent i England til 36 procent i Irland. Med undtagelse af Belgien viser alle landene en faldende andel beskæftiget ved landbrug. Det er ikke alene forholdsmæssigt, at der er tilbagegang ved landbruget i disse lande.

De absolutte tal for personer ved landbruget i de nævnte lande er også gået tilbage. Dette gælder dog kun i ringe grad i Belgien og i U.S.A.

I et ECE-dokument, »European Agriculture in 1965«, viser et vejet gennemsnit af beskæftigelsen i landbruget i 10 vesteuropæiske lande, at beskæftigelsen i landbruget i 1958 kun udgjorde 69 procent af beskæftigelsen før krigen. Faldet siden 1950 har været på 20 procent.

Tabel 1. **Antal beskæftigede ved landbrug i procent af beskæftigede i alt.**

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
	pct.							
Østrig.....	32	32	31	31	30	29	29	28
Belgien.....	10	10	10	10	10	10	10	10
Danmark.....	24	24	24	23	22	21	21	20
Tyskland.....	22	21	20	18	17	16	15	15
Irland.....	39	38	37	37	37	37	36	36
Italien.....	39	40	39	36	35	33	32	31
Holland.....	15	15	14	14	14	13	13	13
England.....	5	5	5	4	4	4	4	4
Canada.....	19	17	16	16	15	14	13	12
U. S. A.....	11	10	10	10	10	9	9	9

ANM. Landbrug omfatter også skovbrug og fiskeri. For Canada, U.S.A. og Italien er fiskeri dog ikke medregnet under landbrug.

KILDE: OEEC-dokument CSA/WPI (60) 5, Annex.

B. Forholdet mellem erhvervene

Af tabel 2 ses det, hvorledes hele befolkningen for-
deler sig på erhvervshovedgrupper, når man til hver
gruppe ikke alene henregner de i erhvervene beskæf-
tigede, men også husmedhjælpere og hustruer som er
beskæftiget med husgerning i eget hjem, samt hjemme-
boende børn og studerende.

Medens hele befolkningen i perioden 1950-1955
voksede med 167000 personer, svarende til 3,9 pro-
cent, gik den samlede befolkning, der lever af land-

brug m. v., ned med 73 000. Derimod voksede samtlige
øvrige erhvervsgrupper.

Landbrugsbefolkningen, hvortil her er henregnet
gartneri, skovbrug og fiskeri, omfattede i 1955 21
procent af den samlede befolkning.

Omkring år 1800 omfattede landbrugsbefolkningen
ca. to trediedele af den samlede befolkning, omkring
1880 ca. halvdelen og omkring århundredskiftet 40
procent mod nu ca. 20 procent.

Tabel 2. **Hele befolkningen fordelt på erhvervshovedgrupper. 1955.**

Hovedgrupper	Personer		Procent	
	1950	1955	1950	1955
			pct.	
Landbrug m.v.....	1 011 900	938 700	23,7	21,1
Industri og håndværk.....	1 165 700	1 195 100	27,2	26,9
Bygge- og anlægsvirksomhed.....	326 700	346 900	7,6	7,8
Handel og omsætning.....	557 300	585 700	13,0	13,2
Transporterhverv.....	305 700	314 000	7,1	7,1
Liberale erhverv, administration m.v.....	363 300	442 700	8,5	9,9
Uspecificeret erhverv.....	63 400	112 600	1,5	2,5
Formue, renteindtægt m.v.....	487 300	512 700	11,4	11,5
Samtlige erhverv.....	4 281 300	4 448 400	100,0	100,0

C. Befolkningstilvækst i by og på land

Den procentvise forøgelse af befolkningen var fra
1950 til 1955 følgende:

Hovedstaden.....	÷ 1,5 pct.
Provinsbyerne.....	5,1 »
Landkommunerne i alt.....	5,7 »
Forstæderne.....	29,1 »
Bymæssige bebyggelser.....	9,9 »
Landdistrikterne.....	÷ 1,1 »
<i>Hele landet</i>	3,9 »

Den sidste færdigbehandlede folketælling er fra 1955.
Men beregnede folketal viser, at tilbagegangen for
Hovedstaden er fortsat til 1959. Tilbagegangen må ses
i forbindelse med den meget stærke stigning i forstæ-
dernes befolkning.

Befolkningen i *Provinsbyerne* steg 5 procent fra 1950
til 1955 og stigningen er fortsat til 1959.

Landkommunernes vækst fra 1950 til 1955 var lidt
stærkere end provinsbyernes. Dette må ses i forbindelse
med, at landkommunerne befolkningsmæssigt består
af 3 kategorier, nemlig for det første forstæderne, hvis
befolkning vokser meget stærkt, for det andet de by-
mæssige bebyggelser i landkommunerne, der ligeledes
vokser stærkt og for det tredje landdistrikterne, hvis
befolkning går tilbage. I tabel 3 er for landkommu-
nerne vist ændringerne inden for de enkelte amter.

Det vil ses, at medens landbrugets arbejdskraft gik
tilbage med 13 procent, så gik den samlede befolkning
i landdistrikterne kun tilbage med 1 procent og be-
folkningen i landkommunerne steg med 5,7 procent.

Tabel 3. Procentvis ændring i befolkningen i landkommunerne og i landdistrikterne samt i antal helårsarbejdere fra 1950 til 1955.

Amtsrådsreds	Landkommuner i alt	Heraf landdistrikter	Helårsarbejdere i landbruget ¹	Amtsrådsreds	Landkommuner i alt	Heraf landdistrikter	Helårsarbejdere i landbruget ¹
Hele landet	+ 5,7	+1,1	+13,4	Vejle.....	+ 1,2	+0,6	+13,0
København.....	+36,9	+5,5	+16,4	Skanderborg.....	+ 0,9	+0,9	+14,0
Roskilde.....	+ 5,5	+1,3	+19,2	Århus.....	+11,4	+0,8	+16,2
Frederiksborg.....	+ 9,3	+2,6	+19,1	Randers.....	+ 1,2	+1,0	+13,3
Holbæk.....	+ 0,7	+2,7	+13,0	Ålborg.....	+ 2,6	+0,6	+11,8
Sorø.....	0,0	+2,1	+14,6	Hjørring.....	+ 0,4	+2,7	+13,9
Præstø.....	+ 1,7	+4,5	+16,3	Thisted.....	+ 1,8	+1,5	+11,0
Bornholm.....	+ 0,7	+0,8	+13,7	Viborg.....	+ 1,9	+0,3	+10,7
Maribo.....	+ 3,0	+5,1	+17,2	Ringkøbing.....	+ 4,7	+0,7	+10,8
Svendborg.....	+ 0,5	+2,8	+13,6	Ribe.....	+ 3,8	+1,9	+11,8
Odense.....	+ 4,0	+0,2	+14,9	Haderslev.....	+ 4,0	+1,4	+ 9,3
Assens.....	+ 0,1	+2,6	+11,8	Åbenrå.....	+ 2,9	+1,7	+14,8
Øerne.....	+ 9,6	+2,4	+15,2	Sønderborg.....	+ 0,9	+3,9	+16,0
				Tønder.....	+ 1,8	+1,3	+11,1
				Jylland	+ 2,5	+0,3	+12,3

ANM. Gentofte er ikke medtaget under landkommuner. Folketællingstallene refererer sig til 7/11 1950 og 1/10 1955.

¹ Femåret 1950/51-1955/56. Antal helårsarbejdere er et udtryk for arbejdsindsatsen eller arbejdsforbruget i et driftsår. Ved beregningen er der taget hensyn til arbejdskraftens sæsonforskydninger. Omfanget af familiens arbejde i egen bedrift er beregnet ved hjælp af oplysninger fra Det landøkonomiske Driftsbureau vedrørende brugerens, ægtefællens og mindreårige børns arbejdsindsats i bedriften. For familiens arbejde i egen bedrift og for midlertidig medhjælp er 300 arbejdsdage = en helårsarbejder.

KILDE: Statistiske Meddelelser 4, 166, I.

D. Den samlede arbejdskraft i landbruget

Landbrugets samlede arbejdskraft svarede ved sidste opgørelse til 300 000 helårsarbejdere. Som foran nævnt er arbejdsstyrken i løbet af det sidste tiår gennemsnitlig mindsket med ca. 10 000 helårsarbejdere pr. år eller 2,7 procent. Tilbagegangen falder med forskellig styrke på de enkelte kategorier af arbejdskraft.

Antal helårsarbejdere	Familiens arbejde i egen bedrift	Medhjælpere	I alt helårsarbejdere
1938-39.....	180 000	300 000	480 000
1959-60.....	170 000	130 000	300 000
Nedgang i pct.....	6	56	37

Familiens arbejde i egen bedrift er siden 1938 beregnet til at være gået tilbage med 6 procent, medens medhjælperstaben er gået tilbage med 56 procent. Endnu i tyverne og i trediverne svarede familiens arbejde i egen bedrift kun til godt en trediedel af den samlede arbejdsindsats i landbruget, men den stærke afgang af medhjælpere har medført, at familien i dag

må regnes at udføre mellem 50 og 60 procent af arbejdet i landbruget. Ved „familie“ forstås i nærværende publikation mand og kone plus børn på 14 år og derunder som går i skole. Børn der endnu går i skole, regnes efterhånden at svare til mindre end én procent af familiens samlede arbejdsindsats i eget brug.

Medhjælpere i alt, altså samtlige helårsarbejdere bortset fra familien, er gået tilbage fra 300 000 helårsarbejdere i 1938-39 til 130 000 ved sidste opgørelse. Den årlige nedgang er vist i tabel 4.

Gennemsnitlig udgjorde den årlige afgang af medhjælpere i fyrreprocent 8800 helårsarbejdere eller lidt under fire procent, medens afgang i halvtredserne i absolutte tal har været lidt mindre, nemlig gennemsnitlig 7800 pr. år, hvilket, på den mindskede bestand, svarer til 4,6 procent pr. år. Det vil ses af oversigten, at afgang har stigende tendens gennem de senere år.

Børn og slægtninge er den kategori af arbejdskraft, der er gået stærkest tilbage. Gruppen omfatter de hjemmeværende børn, der arbejder i bedriften, herunder 14-årige, der ikke går i skole, samt slægtninge. Arbejdsindsatsen af denne gruppe er nu godt en trediedel af, hvad den var i 1938-39, idet helårsarbejder-

Tabel 4. **Årlig tilbagegang for medhjælpere i alt omregnet til helårsarbejdere.**

	Medhjælpere	Pct.
1938-39.....	+ 1 507	+0,5
1939-40.....	+ 2 105	+0,7
1940-41.....	+ 3 180	+1,1
1941-42.....	+ 4 519	+1,5
1942-43.....	+11 826	+4,1
1943-44.....	+ 6 538	+2,4
1944-45.....	+ 8 906	+3,3
1945-46.....	+11 913	+4,6
1946-47.....	+18 094	+7,2
1947-48.....	+15 971	+6,9
1948-49.....	+ 4 749	+2,2
1949-50.....	+ 2 291	+1,1
1950-51.....	+ 3 536	+1,7
1951-52.....	+ 7 410	+3,6
1952-53.....	+ 5 356	+2,7
1953-54.....	+10 102	+5,3
1954-55.....	+ 6 263	+3,4
1955-56.....	+ 9 201	+5,2
1956-57.....	+ 7 027	+4,2
1957-58.....	+ 7 839	+4,9
1958-59.....	+ 8 500	+5,6
1959-60.....	+12 809	+8,9

tallet for børn og slægtninge siden da er faldet fra 100000 til nu at udgøre knap 38000. Endnu i 1938-39 svarede børn og slægtninge til 21 procent af landbrugets samlede arbejdsstyrke, men gruppens andel er nu dalet til 13 procent.

Familie plus børn og slægtninge, altså familien i videre forstand, udgør knap 70 procent af den samlede arbejdskraft i landbruget og fremmed arbejdskraft i alt udgør godt 30 procent.

Fast fremmed medhjælp uden egen husstand, altså karle og piger der får kost og logi, er siden 1938-39 gået tilbage med omtrent 60 procent. Endnu i 1938-39 svarede denne gruppe til 153000 helårsarbejdere, men er faldet til nu at udgøre 62000. Med hensyn til arbejdskraftens sammensætning betyder dette, at medens gruppen endnu i trediveerne udgjorde en trediedel af landbrugets samlede arbejdsstyrke, er andelen nu faldet til 20 procent.

Fast fremmed medhjælp med egen husstand, herunder bl.a. faste daglejere, er den gruppe, der har vist mindst tilbagegang. Fra begyndelsen af fyrrerne og indtil 1953 steg den mandlige medhjælp med egen husstand fra omkring 14000 helårsarbejdere til omkring 19000 helårsarbejdere, men tallet er siden da faldet til ca. 15000 jfr. tabel A 3, side 25. Derimod har de kvindelige medhjælpere i denne gruppe (det kan være fodermesterhustruere og malkersker) vist fortsat tilbagegang i de sidste femten år. Gruppen udgør 5-6 procent af landbrugets samlede arbejdskraft.

Tabel 5. **Tilbagegang på kategorier af arbejdskraft. 1938/39-1959/60. Helårsarbejdere.**

	1938-39	1959-60	1959-60 i pct. af 1938-39
			pct.
Familiens arbejde i egen bedrift.....	180 029	169 535	94
Børn og slægtninge:			
Mænd.....	57 423	26 412	46
Kvinder.....	42 741	11 203	26
I alt.....	100 164	37 615	38
Fast fremmed medhjælp uden egen husstand:			
Mænd.....	109 277	46 561	43
Kvinder.....	43 451	15 416	35
I alt.....	152 728	61 977	41
Fast fremmed medhjælp med egen husstand:			
Mænd.....	15 561	14 890	96
Kvinder.....	7 855	2 514	32
I alt.....	23 416	17 404	74
Midlertidig medhjælp:			
Mænd.....	16 129	11 977	74
Kvinder.....	6 188	1 517	25
I alt.....	22 317	13 494	60
I alt.....	478 654	300 025	63
Familie plus børn og slægtninge.....	280 193	207 150	74
Fremmed arbejdskraft...	198 461	92 875	47
I alt.....	478 654	300 025	63
Familiens arbejde i egen bedrift.....	180 029	169 535	94
Al anden arbejdskraft:			
Mænd.....	198 390	99 840	50
Kvinder.....	100 235	30 650	31
I alt.....	478 654	300 025	63

Midlertidig medhjælp, altså løse daglejere, akkordarbejdere o.l. nåede et højdepunkt omkring 1945 med 24000 helårsarbejdere, men er faldet til nu at svare til 13500 helårsarbejdere. Nedgangen for den midlertidige medhjælp har udgjort 40 procent siden 1938, medens nedgangen for den faste medhjælp har udgjort omtrent 60 procent. De løse daglejere og akkordarbejdere m.v. svarer omregnet til helårsarbejdere til 4 procent af landbrugets samlede arbejdskraft.

Tabel 6. Procentvis fordeling af antal helårsarbejdere. 1922/23-1959/60.

	1922-23	1933-34	1938-39	1949-50	1959-60
			pct.		
Familiens arbejde i egen bedrift	34	36	38	47	57
Børn og slægtninge:					
Mænd	11	12	12	10	9
Kvinder	9	10	9	6	4
Fast fremmed medhjælp uden egen husstand:					
Mænd	25	24	23	18	15
Kvinder	12	11	9	7	5
Fast fremmed medhjælp med egen husstand:					
Mænd	4	3	3	4	5
Kvinder	2	2	2	2	1
Midlertidig medhjælp:					
Mænd	2	1	3	5	4
Kvinder	1	1	1	1	0
<i>I alt</i>	100	100	100	100	100
Familie plus børn og slægtninge	54	58	59	63	70
Fremmed arbejdskraft	46	42	41	37	30
<i>I alt</i>	100	100	100	100	100
Familiens arbejde i egen bedrift	34	36	38	47	57
Al anden arbejdskraft:					
Mænd	42	40	41	37	33
Kvinder	24	24	21	16	10
<i>I alt</i>	100	100	100	100	100

Arbejdskraftens sammensætning efter køn og alder.

Af landbrugets medhjælpere omregnet til helårsarbejdere er 100000 mænd og 30000 kvinder. Omkring 1938 var antallet af mandlige medhjælpere 200000. Den mandlige medhjælp i landbruget er således halveret i løbet af den sidste snes år. Antallet af kvindelige medhjælpere er faldet fra 100000 i 1938 til 30000 ved sidste opgørelse, en tilbagegang på 70 procent.

Antallet af hjemmeværende sønner svarede i 1959-60 til ca. 26000 helårsarbejdere, hvilket er 9 procent af landbrugets arbejdskraft. Hjemmeværende døtre svarede til ca. 11000 helårsarbejdere eller 4 procent af arbejdskraften. Den faste fremmede mandlige medhjælp udgør 20 procent og den kvindelige 6 procent af den samlede arbejdskraft i landbruget.

Familiens arbejde i egen bedrift udgør 57 procent af landbrugets arbejdskraft. Medhjælperne udgør 43 procent, som er fordelt med 33 procent på mænd og

10 procent på kvinder. Der er således omkring 3,3 mandlige medhjælpere for hver én kvindelig.

Aldersfordelingen af medhjælperne er ændret noget fra 1938 til 1960. Som det ses af tabel 7, er karle og piger med kost og logi gennemgående noget yngre end før, medens børn og slægtninge er ældre end før.

Sæsonbevægelser i arbejdskraften.

Foruden den årlige sommertælling midt i juli foretages der opgørelser af arbejdskraften i februar-marts og i november i forbindelse med partielle svinetællinger.

For så vidt angår den faste medhjælp, altså børn, slægtninge og fast fremmed medhjælp, viser tabel 8, at denne art medhjælp tilsammen i februar og i marts var en halv snes procent mindre end samme art medhjælp i juli, medens den faste medhjælp i november var 15 procent mindre end i juli.

Børn og slægtninge viser stærkere sæsonbevægelser end den fremmede faste medhjælp. Måske hænger dette

Tabel 7. Ændring i aldersfordeling fra 1938 til 1960.

	Antal personer ved julitællinger		Procentfordeling		1960 i pct. af 1938
	1938	1960	1938	1960	
pct.					
A. Mænd					
Børn og slægtninge:					
14-årige	6 933	3 205	12	11	46
15-16 år	10 577	4 667	18	16	44
17-20 år	11 681	4 797	19	17	41
21 år og derover	30 757	15 841	51	56	52
I alt	59 948	28 510	100	100	48
Fast fremmed medhjælp <i>uden</i> egen husstand:					
16 år og derunder	25 062	13 730	21	28	55
17-20 år	36 328	14 635	31	29	40
21 år og derover	56 208	21 689	48	43	39
I alt	117 598	50 054	100	100	43
B. Kvinder					
Børn og slægtninge:					
14-årige	5 353	1 714	12	15	32
15-17 år	11 781	2 489	27	21	21
18 år og derover	27 135	7 453	61	64	27
I alt	44 269	11 656	100	100	26
Fast fremmed medhjælp <i>uden</i> egen husstand:					
17 år og derunder	19 485	7 188	38	48	37
18 år og derover	32 382	7 775	62	52	24
I alt	51 867	14 963	100	100	29

Tabel 8. Sæsonbevægelser. Vejede gennemsnit af de over en årrække (se tabel A 7, side 29) ved tællinger i februar, marts, juli og november på tællingsdagen optalte antal medhjælpere. Julitallene = 100.

	Februar	Marts	Juli	November
	pct.			
Børn og slægtninge:				
Mænd	85	89	100	83
Kvinder	91	88	100	82
Fast fremmed medhjælp:				
Mænd	89	92	100	86
Kvinder	98	94	100	88
I alt børn, slægtninge og fast fremmed medhjælp	90	91	100	85
Løse daglejere o.l.:				
Mænd	79	117	100	172
Kvinder	61	57	100	126
I alt medhjælp	89	92	100	92

sammen med, at juli er feriemåned, hvilket kan have forøget antallet af børn, der arbejder i bedriften i denne måned.

Af mandlige løse daglejere og lignende midlertidig medhjælp er der 70 procent flere i november end i juli, og i sidste halvdel af marts 15-20 procent flere end i juli, men i februar ca. 20 procent færre end i juli. Ved betragtning af tallene for marts, må det bemærkes, at tallene vedrører ældre tællinger, som det ses af tabel A7, side 29. I øvrigt gælder ved betragtning af den løse medhjælp for de enkelte år, at tallene vedrører en enkelt dato, og derfor kan være stærkt påvirket af specielle forhold som f. eks. dårligt vejr.

Tilbagegangen i landbrugets arbejdskraft i de forskellige egne af landet.

Nedgangen i arbejdskraft har ramt alle dele af landet, men ikke helt med samme styrke. For den samlede arbejdskraft, altså helårsarbejdere i alt indbefattet bruger og ægtefælle, viser Øerne og det østlige Jylland en lidt stærkere nedgang end det nordlige, vestlige og sydlige Jylland. Forholdet er stort set det, at siden krigens afslutning er arbejdskraften på Øerne og det østlige Jylland mindsket med en trediedel, medens nedgangen i det øvrige Jylland kun har været godt en fjerdedel.

Medhjælperne alene viser nogenlunde det samme billede, blot at nedgangen jo er meget stærkere. For Øerne er medhjælperne gået tilbage med 52 procent mod kun 45 i Jylland. Jfr. i øvrigt tabel A8, side 30.

Tabel 9. Procentvis tilbagegang i arbejdskraft fra 1945/46 til 1959/60.

Amtsråds kredse	Helårsarbejdere i alt	pct.	
			Medhjælpere
København.....	59		74
Roskilde.....	36		53
Frederiksborg.....	39		56
Holbæk.....	33		49
Sorø.....	37		55
Præstø.....	32		48
Bornholm.....	31		51
Lolland-Falster.....	36		52
Svendborg.....	33		50
Odense.....	36		51
Assens.....	32		45
Vejle.....	32		49
Skanderborg.....	31		51
Århus.....	34		52
Randers.....	32		49
Ålborg.....	25		40
Hjørring.....	28		46
Thisted.....	26		42
Viborg.....	27		45
Ringkøbing.....	25		41
Ribe.....	27		45
Haderslev.....	28		42
Åbenrå.....	29		44
Sønderborg.....	32		45
Tønder.....	28		45
Øerne.....	35		52
Jylland.....	28		45
Hele landet.....	31		48

Afsnit II

Arbejdskraften efter ejendomsstørrelse 1960

A. Familiens arbejde

Ejendomme uden fast medhjælp.

Af Danmarks 196000 landbrugsbedrifter har 122000 ingen fast medhjælp. På disse ejendomme udføres arbejdet altså af brugeren og dennes hustru, eventuelt med bistand af børn under 14 år og løse daglejere. Antallet af brug uden fast medhjælp har været stigende. I 1942 var det godt 90000 brug, der ikke havde fast medhjælp. I 1946 var tallet 100000 brug, i 1951 109000 og i 1960, som nævnt, 122000 eller 62 procent af samtlige brug. Fordelingen på brugsstørrelser fremgår af tabel 10.

Tabel 10. **Antal landbrugsejendomme uden fast medhjælp efter ejendomsstørrelse 1960.**

Landbrugsareal	Antal ejendomme i alt	Heraf uden fast medhjælp	
		Antal	Pct.
0,55- 1 ha.....	2 332	2 216	95
1 ».....	7 734	7 413	96
2 ».....	8 151	7 674	94
3 ».....	8 781	8 106	92
4 ».....	10 142	9 255	91
5 ».....	11 738	10 564	90
6 ».....	12 413	10 962	88
7 ».....	11 240	9 653	86
8 ».....	10 370	8 524	82
9 ».....	8 585	6 836	80
10- 15 ».....	32 671	21 888	67
15- 30 ».....	48 482	16 641	34
30- 60 ».....	19 622	1 567	8
60-120 ».....	2 948	189	6
120- ».....	867	31	4
I alt.....	196 076	121 519	62

Under landbrugsejendomme er i nærværende rede-gørelse medtaget brug mellem 0,55 ha og 1 ha, for så vidt de har landbrugsmæssigt benyttet areal. Det drejer sig i 1960 om 2332 ejendomme.

Vedrørende størrelsesgrupperingen skal eksempelvis bemærkes, at gruppen »3 ha« omfatter ejendomme fra 3,00 ha til 3,99 ha, og »10-15 ha« omfatter ejendomsstørrelserne 10,00 ha-14,99 ha.

Af de ca. 33000 gårde i gruppen 10-15 ha havde ca. 22000 ingen fast medhjælp. Arbejdet på disse skal altså udføres af mand og hustru med eventuel bistand af mindreårige børn og løse daglejere.

I størrelsesgruppen 15-30 ha findes der omtrent 50000 gårde. 17000 af disse var uden fast medhjælp.

Af de større gårde, 30-60 ha, findes der ca. 20000; heraf var kun ca. 1500 eller 8 procent uden fast medhjælp.

Foruden tallene for hele landet i foranstående tabel 10, er der i afsnit III givet tal for Øerne og Jylland i tabel A13, side 35, og for landsdelene i tabel A14, side 36.

Her som i det følgende er sammenligneligheden, for eksempel mellem landsdele, bedst på de stærkt opdeltede grupper. Derfor har man givet de små brug intervaller på 1 ha. Det skal stærkt understreges, at de (vejede) gennemsnitstal for ejendommene »i alt« på landsdele absolut ikke bør sammenlignes på grund af de skæve fordelinger. Det er alene brugsstørrelserne, det drejer sig om her.

Af de 122000 landbrugsejendomme, der var uden fast medhjælp, var 88000 helt uden medhjælp (bortset fra hjælp af mindreårige børn). 34000 ejendomme havde foruden brugeren og dennes ægtefælle kun løs medhjælp. Fordelinger på brugsstørrelser af ejendomme helt uden og med kun løs medhjælp ses af tabel A16, side 38.

Familiens arbejde i egen bedrift.

Det er nævnt foran, at den samlede arbejdsindsats i landbruget for 1959-60 er beregnet til 300000 helårsbejdere, og at familiens arbejde i egen bedrift svarer til 170000 helårsarbejdere eller 57 procent af den samlede arbejdsindsats i landbruget.

I tabel 11 er de 300000 helårsarbejdere fordelt på brugsstørrelser, og det er vist, hvor stor en andel familiens arbejde i egen bedrift udgør af det samlede antal helårsarbejdere indenfor hver ejendomsstørrelse.

Den samlede arbejdskraft i brugene *under 5 ha* er beregnet til 34000 helårsarbejdere. Heraf udgjorde familiens arbejde i egen bedrift ca. 31000 helårsarbejdere.

For den næste gruppe, ejendomme fra *5 til 10 ha*, der rummer over en fjerdedel af landbrugsejendommene i alt, udgør familiens arbejde i egen bedrift 85 procent af arbejdsforbruget i gruppen.

For gårde *10-15 ha* regnes mere end to trediedele af arbejdsforbruget at hidrøre fra brugeren og hustru. For gårde *15-30 ha*, der omfatter en fjerdedel af landbrugsejendommene, repræsenterer familiens arbejde i egen bedrift omtrent halvdelen af det samlede arbejdsforbrug.

Tabel 11. **Familiens arbejde i egen bedrift 1959-60.**

	Antal helårsarbejdere i alt	Heraf familiens arbejde i egen bedrift	
		Helårsarbejdere	Pct.
0,55- 3 ha.....	12 202	11 189	92
3- 5 ».....	21 993	20 155	92
5- 10 ».....	63 004	53 438	85
10- 15 ».....	42 568	29 662	70
15- 30 ».....	86 386	40 797	47
30- 60 ».....	52 385	13 178	25
60-120 ».....	12 721	1 062	8
120- ».....	8 766	54	1
I alt.....	300 025	169 535	57

Besidderens arbejde for andre.

Ved landbrugstællingen i juli 1960 oplystes det, at på 14500 brug var brugeren gået på arbejde hos andre i året forud for tællingen. Ved opgørelsen i 1951 var dette kun tilfældet for knap 11000 brug.

På op imod en fjerdedel af brugene under 3 ha supplerede besidderen sin indkomst ved at gå på arbejde hos andre. Antallet af brugere, der har arbejde udenfor egen bedrift, falder stærkt med ejendoms-

Tabel 12. **Antal landbrugsejendomme hvor besidderen går på arbejde hos andre.**

	Antal ejendomme		I procent af samtlige ejendomme i grupperne	
	1950-51	1959-60	1950-51	1959-60
			pct.	
0,55- 3 ha.....	4 634	4 066	21,7	22,3
3- 5 ».....	3 086	3 488	14,3	18,4
5-10 ».....	2 344	4 639	4,3	8,5
10 ha og derover...	783	2 274	0,7	2,2
I alt.....	10 847	14 467	5,3	7,4

størrelsen. I alt drejer det sig om godt 7 procent af samtlige landbrugsejendomme, hvor besidderen går på arbejde hos andre, mod 5 procent i 1951.

Småbrugeres arbejde for andre er af større betydning på *Øerne* end i *Jylland*. Antallet af brug, hvor besidderen går på arbejde hos andre, i procent af samtlige brug var i 1959-60 følgende:

	Øerne	Jylland
0,55- 3 ha.....	23,7 pct.	20,5 pct.
3- 5 ».....	19,0 »	17,8 »
5-10 ».....	9,9 »	7,7 »
10 ha og derover.....	1,5 »	2,4 »
I alt.....	9,8 pct.	6,0 pct.

I absolutte tal drejer det sig for *Øerne* om ca. 6800 brug og i *Jylland* om ca. 7650 brug.

Som ovenfor vist, var der en stigning siden 1951 i antallet af brug, på hvilke besidderen går på arbejde hos andre. Men det gennemsnitlige antal *dage*, i hvilke han i løbet af året arbejder for andre, er mindre end tidligere. Ved opgørelsen i 1951 var antallet af dage, i hvilke besidderen arbejdede for andre, gennemsnitlig 190 mod 151 dage ved opgørelsen i 1960.

Tabel 13. **Antal arbejdsdage i hvilke besidderen i 1959-60 arbejdede ude i gennemsnit pr. ejendom.**

	Øerne	Jylland	Hele landet
	dage		
0,55- 3 ha.....	225	183	208
3- 5 ».....	174	157	166
5-10 ».....	129	107	117
10 ha og derover.....	146	80	92
I alt.....	177	127	151

For de mindste brug var det som foran nævnt næsten en fjerdedel af brugerne, der gik på arbejde hos andre, og gennemsnitlig arbejdede disse brugere to trediedele af årets arbejdsdage for andre. For gruppen 3-5 ha drejede udearbejdet sig om mere end halvdele af årets arbejdsdage.

Besidderens arbejde for andre svarede i 1959-60 til ca. 7000 helårsarbejdere. To trediedele af denne arbejdskraft kom fra brug under 5 ha. (Se oversigten i højre spalte).

	Øerne	Jylland	Hele landet
0,55- 3 ha.....	1 821	1 001	2 822
3- 5 ».....	1 098	837	1 935
5-10 ».....	895	915	1 810
10-15 ».....	106	208	314
15-30 ».....	47	196	243
30 ha og derover.....	48	95	143
<i>I alt</i>	4 015	3 252	7 267

B. Medhjælpere

Ejendomme med fast medhjælp.

Af samtlige 196000 landbrugsejendomme har 75000 eller 38 procent fast medhjælp. Fast medhjælp omfatter børn på 14 år og derover, der ikke går i skole, slægtninge samt faste fremmede medhjælpere med og uden egen husstand, herunder faste daglejere. Der er kun medregnet personer, der deltager i landbrugsarbejdet, mens personer, der udelukkende er beskæftiget ved andet arbejde, som for eksempel gartneri eller skovarbejde, ikke er medregnet.

I nedenstående tabel 15 er antallet af landbrugsejendomme i alt fordelt efter størrelsen af den faste

medhjælp, altså efter hvormange ejendomme, der beskæftiger 0 faste, 1 fast, 2 faste medhjælpere o.s.v.

Der var i 1960 i alt 122000 ejendomme med 0 faste medhjælpere. Disse ejendomme uden fast medhjælp er behandlet foran.

Der var 49000 ejendomme med kun 1 fast medhjælper. Dette er 25 procent af samtlige ejendomme. De 49000 ejendomme fordeler sig med 14000 på Øerne og 35000 i Jylland, jfr. tabel A17, side 39. Næsten halvdelen af de ejendomme, der beskæftiger 1 fast medhjælper, er i størrelsesgruppen 15-30 ha.

Godt 16000 ejendomme havde 2 faste medhjælpere. Det er ca. 8 procent af samtlige landbrugsbedrifter. 3 faste medhjælpere fandtes på knap 6000 ejendomme, og mindre end 2000 brug, eller 1 procent, havde 4 faste medhjælpere. Yderligere opdeling er vist i tabel A17, side 39.

Tabel 14. **Antal landbrugsejendomme med fast medhjælp efter ejendomsstørrelse. 1960.**

	Antal landbrugsejendomme i alt	Heraf med fast medhjælp	
		Antal	Pct.
0,55- 1 ha.....	2 332	116	5
1 ».....	7 734	321	4
2 ».....	8 151	477	6
3 ».....	8 781	675	8
4 ».....	10 142	887	9
5 ».....	11 738	1 174	10
6 ».....	12 413	1 451	12
7 ».....	11 240	1 587	14
8 ».....	10 370	1 846	18
9 ».....	8 585	1 749	20
10- 15 ».....	32 671	10 783	33
15- 30 ».....	48 482	31 841	66
30- 60 ».....	19 622	18 055	92
60-120 ».....	2 948	2 759	94
120- ».....	867	836	96
I alt	196 076	74 557	38

Tabel 15. **Antal ejendomme fordelt efter ejendommens antal faste medhjælpere. 1960.**

Antal faste medhjælpere	Antal ejendomme	Pct.
0.....	121 519	62,0
1.....	48 513	24,7
2.....	16 324	8,3
3.....	5 878	3,0
4.....	1 831	0,9
5.....	758	0,4
6.....	467	0,2
7.....	228	0,1
8.....	100	0,1
9.....	131	0,1
10 og derover.....	327	0,2
I alt	196 076	100,0

Antal faste medhjælpere.

Ved landbrugstællingen i juli 1960 fandtes der 122 000 faste medhjælpere i landbruget. Under fast medhjælp henregnes som ovenfor nævnt børn på 14 år og derover, der ikke går i skole samt slægtninge.

49 000 faste medhjælpere eller 40 procent, er beskæftiget på ejendomme med kun 1 fast medhjælper. Ca. 80 procent af samtlige faste medhjælpere var beskæftiget på brugene med 1, 2 eller 3 faste medhjælpere.

I tabel A 18, side 40, er vist fordelingen af faste medhjælpere, dels på ejendomme, der beskæftiger 1, 2, 3 o.s.v. faste medhjælpere, dels på ejendomsstørrelser.

Ejendomme med fast fremmed medhjælp.

Vi har foran set, at 75 000 landbrugsejendomme havde *fast* medhjælp. Men kun 46 000 ejendomme har

fast fremmed medhjælp, det vil sige en fjerdedel af landbrugsbedrifterne.

Af de ca. 46 000 ejendomme, der i 1960 havde fast fremmed medhjælp, havde ca. 28 000 ejendomme 1 fast fremmed medhjælper. Knap 11 000 ejendomme havde 2 faste fremmede medhjælpere. Kun godt 4 000 ejendomme havde et fremmed folkehold på 3 faste medarbejdere.

Det vil ses af tabel 17, at halvdelen af de 28 000 ejendomme, der havde én fast fremmed medhjælper, var mellem 15 og 30 ha. Af de ca. 90 000 ejendomme i alt, der er under 10 ha, havde 3 200 én fast fremmed medhjælper. Af de store gårde på 60–120 ha klarede 7 procent sig med én fast fremmed medhjælper. 314 gårde havde et fremmed folkehold på 10 eller flere end 10 faste fremmede medhjælpere.

Med hensyn til *Øerne og Jylland* samt procentfordelinger skal man henviser til tabellerne A21 og A23, side 43 og 45.

Tabel 16. **Antal landbrugsejendomme med fast fremmed medhjælp efter ejendomsstørrelse. 1960.**

	Antal landbrugs-ejendomme i alt	Heraf ejendomme med fast fremmed medhjælp	
		Antal	Pct.
0,55– 3 ha	18 217	467	3
3– 5 »	18 923	634	3
5– 10 »	54 346	2 580	5
10– 15 »	32 671	4 754	15
15– 30 »	48 482	19 517	40
30– 60 »	19 622	14 526	74
60–120 »	2 948	2 634	89
120– »	867	827	95
I alt	196 076	45 939	23

Antal faste fremmede medhjælpere.

Ved landbrugstællingen i 1960 fandtes der i hele landet ca. 82 000 *faste fremmede* medhjælpere. En trediedel, nemlig 34 procent, af de faste fremmede medhjælpere fandtes på ejendomme med kun én fast fremmed medhjælper. 26 procent af fremmed folkehold fandtes på ejendomme, der havde 2 faste fremmede medhjælpere. Fordelingen på brugsstørrelser er vist i tabel A22, side 44, og procentvis i tabel A24, side 46.

Midlertidig medhjælp.

Den midlertidige medhjælp svarede i 1950–51 til ca. 6 procent af landbrugets samlede arbejdskraft og i 1959–60 til 4,5 procent.

Tabel 17. **Antal ejendomme fordelt efter ejendommens antal faste fremmede medhjælpere. 1960.**

Landbrugsareal	Antal ejendomme								I alt
	0,55–3 ha	3–5 ha	5–10 ha	10–15 ha	15–30 ha	30–60 ha	60–120 ha	120 ha og derover	
Antal faste fremmede medhjælpere:									
0	17 750	18 289	51 766	27 917	28 965	5 096	314	40	150 137
1	379	560	2 284	4 071	14 200	6 184	207	30	27 915
2	60	56	220	605	4 284	4 788	567	25	10 605
3	28	15	65	60	883	2 520	562	57	4 190
4	–	3	11	14	132	784	458	67	1 469
5	–	–	–	4	15	195	403	60	677
6	–	–	–	–	3	33	297	55	388
7	–	–	–	–	–	12	90	70	172
8	–	–	–	–	–	5	17	70	92
9	–	–	–	–	–	5	19	93	117
10 og derover	–	–	–	–	–	–	14	300	314
I alt	18 217	18 923	54 346	32 671	48 482	19 622	2 948	867	196 076

Tabel 18. **Løse daglejere o. l. midlertidig medhjælp omregnet til helårsarbejdere.**

	Antal omregnet til helårsarbejdere		I procent af samtlige helårsarbejdere	
	1950-51	1959-60	1950-51	1959-60
			pct.	
0,55- 3 ha	393	202	1,9	1,7
3- 5 »	585	452	2,4	2,1
5- 10 »	2 343	1 358	3,1	2,2
10- 15 »	2 587	1 380	4,9	3,2
15- 30 »	7 976	4 476	7,1	5,2
30- 60 »	5 949	3 591	8,3	6,9
60-120 »	1 714	1 092	9,6	8,6
120- »	1 602	943	11,9	10,8
I alt	23 149	13 494	5,9	4,5

Den nedgang, der har været i anvendelsen af løse daglejere og lignende midlertidig medhjælp falder på alle brugsstørrelser. Det er dog de mellemstore ejendomme, der mest har indskrænket anvendelsen af løs medhjælp. På de mindre gårde udgør løs medhjælp ca. 3 procent af den samlede arbejdskraft, på de største gårde 11 procent.

Tabel 19. **Mandlige og kvindelige medhjælpere i procent af samtlige medhjælpere. 1959/60.** (Beregnet på helårsarbejdere).

	Mænd			Kvinder		
	Øerne	Jylland	Hele landet	Øerne	Jylland	Hele landet
	pct.					
0,55- 3 ha	71	60	66	29	40	34
3- 5 »	70	61	66	30	39	34
5- 10 »	72	65	68	28	35	32
10- 15 »	79	70	74	21	30	26
15- 30 »	79	76	77	21	24	23
30- 60 »	79	76	77	21	24	23
60-120 »	81	76	78	19	24	22
120- »	87	83	86	13	17	14
I alt	79	75	77	21	25	23

Tabel 20. **Antal medhjælpere i alt (helårsarbejdere). 1959/60.**

	Pr. ejendom			Pr. 100 ha		
	Øerne	Jylland	Hele landet	Øerne	Jylland	Hele landet
0,55- 3 ha	0,1	0,1	0,1	3,3	2,9	3,1
3- 5 »	0,1	0,1	0,1	2,8	2,1	2,5
5- 10 »	0,2	0,2	0,2	3,0	2,2	2,5
10- 15 »	0,5	0,3	0,4	4,6	2,8	3,3
15- 30 »	1,2	0,8	0,9	5,7	4,0	4,5
30- 60 »	2,3	1,9	2,0	6,2	4,7	5,1
60-120 »	4,4	3,8	4,0	5,4	5,0	5,1
120- »	11,6	8,1	10,0	5,0	4,3	4,7
I alt	0,7	0,7	0,7	5,0	3,9	4,2

Som foran nævnt findes der 34000 ejendomme, der foruden brugeren og dennes ægtefælle kun har løs medhjælp. Fordeling på brugsstørrelser er vist i tabel A 16, side 38.

Forholdet mellem midlertidig og fast medhjælp er vist i tabel A 4, side 26.

Mandlige og kvindelige medhjælpere.

Den procentvise fordeling af mandlige og kvindelige medhjælpere fremgår af tabel 19.

På ejendomme under 10 ha er én trediedel af medhjælperne kvinder og to trediedele mænd. På gårdene undtagen de allerstørste er én fjerdedel af medhjælperne kvinder og tre fjerdedele mænd.

Medhjælpere i alt omregnet til helårsarbejdere.

Den samlede medhjælperstab, herunder også børn og slægtninge og løs medhjælp, omregnet til antal helårsarbejdere, *pr. ejendom* og *pr. arealenhed*, fordeler sig på brugsstørrelser som vist i tabel 20.

De tilsvarende tal for de enkelte landsdele ses af tabel A 29, side 51.

Tabel 22. **Antal helårsarbejdere i gennemsnit pr. ejendom og pr. 100 ha landbrugsareal. 1959/60.**

	Antal helårsarbejdere pr. ejendom			Antal helårsarbejdere pr. 100 ha		
	Øerne	Jylland	Hele landet	Øerne	Jylland	Hele landet
0,55- 3 ha.....	0,7	0,7	0,7	38,1	37,0	37,6
3- 5 ».....	1,2	1,1	1,2	29,8	29,0	29,4
5- 10 ».....	1,2	1,1	1,2	17,2	15,6	16,2
10- 15 ».....	1,5	1,2	1,3	12,2	10,4	10,8
15- 30 ».....	2,1	1,7	1,8	9,6	8,0	8,4
30- 60 ».....	3,0	2,5	2,7	7,9	6,4	6,8
60-120 ».....	4,8	4,2	4,3	5,9	5,5	5,6
120- ».....	11,7	8,2	10,1	5,1	4,3	4,8
I alt.....	1,6	1,5	1,5	11,3	9,0	9,7

D. Traktorer

Af Danmarks 196000 landbrugsejendomme, havde 100000 traktor i 1960. Fordelingen på brugsstørrelser af disse 100000 ejendomme, såvel som af de 96000 ejendomme, der ikke havde traktor, ses af tabel 23.

Ejendomme over 30 ha må siges at være hundred procent dækket med traktorer. Af ejendomme fra 15 til 30 ha havde ca. 92 procent traktor. Af gårde i størrelsesgruppen 10-15 ha havde halvdelen traktor. Men for brugene under 10 ha mangler der meget i traktor-

mekaniseringen, for så vidt angår brug af egne traktorer. Af de mindste brug på 1-2 ha har kun 5 procent traktor. Når brug med mindre end én ha har traktor på 8 procent af ejendommene, skyldes det formentlig, at der er medtaget ejendomme med noget gartneri eller det er brug, der gør traktorarbejde for andre.

Der er store forskelle mellem *landsdelene*, jfr. tabel A 33, side 54.

Tabel 23. **Antal ejendomme med og uden traktor. 1960.**

Landbrugsareal	Antal ejendomme			Procentfordeling		
	Uden traktor	Med traktor	I alt	Uden traktor	Med traktor	I alt
				pct.		
0,55- 1 ha.....	2 146	186	2 332	92,0	8,0	100,0
1 ».....	7 378	356	7 734	95,4	4,6	100,0
2 ».....	7 757	394	8 151	95,2	4,8	100,0
3 ».....	8 058	723	8 781	91,8	8,2	100,0
4 ».....	9 091	1 051	10 142	89,6	10,4	100,0
5 ».....	9 886	1 852	11 738	84,2	15,8	100,0
6 ».....	10 110	2 303	12 413	81,4	18,6	100,0
7 ».....	8 370	2 870	11 240	74,5	25,5	100,0
8 ».....	7 220	3 150	10 370	69,6	30,4	100,0
9 ».....	5 197	3 388	8 585	60,5	39,5	100,0
10- 15 ».....	16 587	16 084	32 671	50,8	49,2	100,0
15- 30 ».....	4 049	44 433	48 482	8,4	91,6	100,0
30- 60 ».....	115	19 507	19 622	0,6	99,4	100,0
60-120 ».....	19	2 929	2 948	0,6	99,4	100,0
120- ».....	-	867	867	-	100,0	100,0
I alt.....	95 983	100 093	196 076	49,0	51,0	100,0

Traktorer og fast medhjælp.

I nedenstående tabel 24 er vist, dels hvormange procent af ejendommene *uden* traktor, der har fast medhjælp, dels hvormange procent af ejendommene *med* traktor, der har fast medhjælp.

Man kunne måske have ventet, at ejendomme, der har en traktor, hyppigere klarede sig uden fast medhjælp, end ejendomme, der ikke har traktor. Tallene synes at vise det modsatte. Af de 96 000 ejendomme, der var uden traktor, havde 13 procent fast medhjælp. Af de 100 000 brug med traktor, havde ca. 62 procent fast medhjælp. Disse gennemsnitstal siger dog meget lidt, men en betragtning af de stærkt opdelte små

brugsstørrelser på Øerne og i Jylland (hvor virkningen af en skæv fordeling er elimineret) synes at bekræfte, at ejendomme med traktor hyppigere har fast medhjælp, end ejendomme uden traktor.

Der er herved intet sagt om, i hvilken udstrækning ejendomme uden traktor får arbejdet gjort med traktor, for eksempel af maskinstationer. Utvivlsomt udfører en stor del af de småbrug, der har traktor og har fast medhjælp, traktorarbejde for brugene, som er uden traktor. I øvrigt vil ejendomme med traktor sikkert have lettere ved at skaffe fast medhjælp, end ejendomme der ikke har traktor.

Tabel 24. **Antal ejendomme uden traktor og med traktor og den procentvise andel af disse ejendomme, der har fast medhjælp. 1960.**

Landbrugsareal	Antal ejendomme uden traktor		Antal ejendomme med traktor	
	I alt	Heraf ejendomme med fast medhjælp	I alt	Heraf ejendomme med fast medhjælp
		pct.		pct.
0,55- 1 ha	2 146	3,9	186	11,8
1 »	7 378	3,3	356	21,3
2 »	7 757	4,9	394	18,5
3 »	8 058	6,5	723	23,7
4 »	9 091	7,6	1 051	21,2
5 »	9 886	7,9	1 852	21,4
6 »	10 110	9,4	2 303	21,7
7 »	8 370	10,9	2 870	22,9
8 »	7 220	13,4	3 150	27,9
9 »	5 197	15,5	3 388	28,0
10- 15 »	16 587	23,0	16 084	43,3
15- 30 »	4 049	45,0	44 433	67,6
30- 60 »	115	84,3	19 507	92,1
60-120 »	19	...	2 929	94,2
120- »	-	-	867	96,4
I alt	95 983	12,6	100 093	62,4

Afsnit III

Tabeller

Tabel A 1. **Antal helårsarbejdere i alt.**

	Familiens arbejde i egen bedrift	Al anden arbejdskraft		I alt helårsarbejdere
		Mænd	Kvinder	
1938-39.....	180 029	198 390	100 235	478 654
1939-40.....	181 394	195 366	101 154	477 914
1940-41.....	180 542	194 026	99 314	473 882
1941-42.....	180 903	192 137	96 684	469 724
1942-43.....	180 993	185 772	91 223	457 988
1943-44.....	180 757	180 608	89 849	451 214
1944-45.....	180 148	174 871	86 680	441 699
1945-46.....	184 353	168 997	80 641	433 991
1946-47.....	180 617	157 501	74 043	412 161
1947-48.....	182 019	146 043	69 530	397 592
1948-49.....	191 110 ¹⁾	144 569	66 255	401 934
1949-50.....	188 466	146 242	62 291	396 999
1950-51.....	184 651	145 296	59 701	389 648
1951-52.....	181 780	140 707	56 880	379 367
1952-53.....	179 933	138 593	53 638	372 164
1953-54.....	181 448	133 385	48 744	363 577
1954-55.....	178 441	128 462	47 404	354 307
1955-56.....	170 709	121 401	45 264	337 374
1956-57.....	171 179	116 663	42 975	330 817
1957-58.....	166 404	114 114	37 685	318 203
1958-59.....	170 257	108 882	34 417	313 556
1959-60.....	169 535	99 840	30 650	300 025
Indeks. 1938-39=100				
1938-39.....	100	100	100	100
1939-40.....	101	98	101	100
1940-41.....	100	98	99	99
1941-42.....	100	97	96	98
1942-43.....	101	94	91	96
1943-44.....	100	91	90	94
1944-45.....	100	88	86	92
1945-46.....	102	85	80	91
1946-47.....	100	79	74	86
1947-48.....	101	74	69	83
1948-49.....	106	73	66	84
1949-50.....	105	74	62	83
1950-51.....	103	73	60	81
1951-52.....	101	71	57	79
1952-53.....	100	70	54	78
1953-54.....	101	67	49	76
1954-55.....	99	65	47	74
1955-56.....	95	61	45	70
1956-57.....	95	59	43	69
1957-58.....	92	58	38	66
1958-59.....	95	55	34	66
1959-60.....	94	50	31	63

1) Driftsregnskaberne for 1948/49 viste en betydelig stigning i arbejdsforbrug pr. ejendom.

Tabel A 2. Familie, børn og slægtninge omregnet til helårsarbejdere.

	Besidderens arbejde for andre	Familiens arbejde i egen bedrift	Slægtninge og børn på 14 år og derover			I alt familie, slægtninge og børn
			Mænd	Kvinder	I alt	
1938-39.....	7 533	180 029	57 423	42 741	100 164	280 193
1939-40.....	6 968	181 394	58 579	43 991	102 570	283 964
1940-41.....	6 349	180 542	58 312	42 410	100 722	281 264
1941-42.....	7 270	180 903	56 948	39 656	96 604	277 507
1942-43.....	7 752	180 993	49 611	35 654	85 265	266 258
1943-44.....	7 104	180 757	50 081	36 232	86 313	267 070
1944-45.....	7 110	180 148	47 620	35 710	83 330	263 478
1945-46.....	6 259	184 353	46 372	33 438	79 810	264 163
1946-47.....	7 154	180 617	43 416	31 152	74 568	255 185
1947-48.....	6 622	182 019	40 879	29 178	70 057	252 076
1948-49.....	6 768	191 110	39 311	26 362	65 673	256 783
1949-50.....	6 305	188 466	38 783	24 342	63 125	251 591
1950-51.....	6 881	184 651	38 058	23 560	61 618	246 269
1951-52.....	6 749	181 780	37 945	22 713	60 658	242 438
1952-53.....	6 644	179 933	36 889	21 209	58 098	238 031
1953-54.....	6 859	181 448	34 543	18 765	53 308	234 756
1954-55.....	6 706	178 441	34 416	18 771	53 187	231 628
1955-56.....	6 730	170 709	32 772	19 199	51 971	222 680
1956-57.....	6 504	171 159	30 157	16 559	46 716	217 895
1957-58.....	6 577	166 404	29 123	13 974	43 097	209 501
1958-59.....	6 799	170 257	27 339	12 514	39 853	210 110
1959-60.....	7 267	169 535	26 412	11 203	37 615	207 150
Indeks, 1938-39=100						
1938-39.....	100	100	100	100	100	100
1939-40.....	92	101	102	103	102	101
1940-41.....	84	100	102	99	101	100
1941-42.....	97	100	99	93	96	99
1942-43.....	103	101	86	83	85	95
1943-44.....	94	100	87	85	86	95
1944-45.....	94	100	83	84	83	94
1945-46.....	83	102	81	78	80	94
1946-47.....	95	100	76	73	74	91
1947-48.....	88	101	71	68	70	90
1948-49.....	90	106	68	62	66	92
1949-50.....	84	105	68	57	63	90
1950-51.....	91	103	66	55	62	88
1951-52.....	90	101	66	53	61	87
1952-53.....	88	100	64	50	58	85
1953-54.....	91	101	60	44	53	84
1954-55.....	89	99	60	44	53	83
1955-56.....	89	95	57	45	52	79
1956-57.....	86	95	53	39	47	78
1957-58.....	87	92	51	33	43	75
1958-59.....	90	95	48	29	40	75
1959-60.....	96	94	46	26	38	74

Tabel A 3. Fast fremmed medhjælp omregnet til helårsarbejdere.

	Uden egen husstand			Med egen husstand			I alt fast fremmed medhjælp
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt	
1938-39.....	109 277	43 451	152 728	15 561	7 855	23 416	176 144
1939-40.....	106 237	44 433	150 670	14 998	7 637	22 635	173 305
1940-41.....	106 547	45 204	151 751	14 026	7 175	21 201	172 952
1941-42.....	106 305	46 149	152 454	13 518	6 914	20 432	172 886
1942-43.....	104 174	45 027	149 201	14 405	6 855	21 260	170 461
1943-44.....	98 851	42 696	141 547	15 123	7 179	22 302	163 849
1944-45.....	92 439	40 048	132 487	16 052	6 770	22 822	155 309
1945-46.....	85 247	36 532	121 779	17 128	6 726	23 854	145 633
1946-47.....	77 034	32 506	109 540	17 724	6 566	24 290	133 830
1947-48.....	70 154	30 020	100 174	17 522	5 977	23 499	123 673
1948-49.....	69 031	29 263	98 294	17 540	5 843	23 383	121 677
1949-50.....	70 211	28 262	98 473	17 726	5 625	23 351	121 824
1950-51.....	69 474	27 607	97 081	17 985	5 164	23 149	120 230
1951-52.....	66 195	26 248	92 443	18 627	4 714	23 341	115 784
1952-53.....	64 100	25 472	89 572	18 918	4 263	23 181	112 753
1953-54.....	61 979	23 375	85 354	18 938	4 043	22 981	108 335
1954-55.....	58 360	22 334	80 694	18 718	3 900	22 618	103 312
1955-56.....	55 470	20 231	75 701	18 227	3 663	21 890	97 591
1956-57.....	54 416	20 857	75 273	17 542	3 369	20 911	96 184
1957-58.....	53 676	18 594	72 270	16 532	3 040	19 572	91 842
1958-59.....	51 862	17 230	69 092	15 662	2 818	18 480	87 572
1959-60.....	46 561	15 416	61 977	14 890	2 514	17 404	79 381
Indeks. 1938-39=100							
1938-39.....	100	100	100	100	100	100	100
1939-40.....	97	102	99	96	97	97	98
1940-41.....	98	104	99	90	91	91	98
1941-42.....	97	106	100	87	88	87	98
1942-43.....	95	104	98	93	87	91	97
1943-44.....	90	98	93	97	91	95	93
1944-45.....	85	92	87	103	86	97	88
1945-46.....	78	84	80	110	86	102	83
1946-47.....	70	75	72	114	84	104	76
1947-48.....	64	69	66	113	76	100	70
1948-49.....	63	67	64	113	74	100	69
1949-50.....	64	65	64	114	72	100	69
1950-51.....	64	64	64	116	66	99	68
1951-52.....	61	60	61	120	60	100	66
1952-53.....	59	59	59	122	54	99	64
1953-54.....	57	54	56	122	51	98	62
1954-55.....	53	51	53	120	50	97	59
1955-56.....	51	47	50	117	47	93	55
1956-57.....	50	48	49	113	43	89	55
1957-58.....	49	43	47	106	39	84	52
1958-59.....	47	40	45	101	36	79	50
1959-60.....	43	35	41	96	32	74	45

Tabel A 4. Midlertidig og fast medhjælp omregnet til helårsarbejdere.

	Midlertidig medhjælp			Fast medhjælp i alt ¹	Medhjælp ¹ i alt	Midlertidig medhjælp i pct. af medhjælp i alt
	Mænd	Kvinder	I alt			
1938-39.....	16 129	6 188	22 317	276 308	298 625	pct. 7,5
1939-40.....	15 552	5 093	20 645	275 875	296 520	7,0
1940-41.....	15 141	4 525	19 666	273 674	293 340	6,7
1941-42.....	15 366	3 965	19 331	269 490	288 821	6,7
1942-43.....	17 582	3 687	21 269	255 726	276 995	7,7
1943-44.....	16 553	3 742	20 295	250 162	270 457	7,5
1944-45.....	18 760	4 152	22 912	238 639	261 551	8,8
1945-46.....	20 250	3 945	24 195	225 443	249 638	9,7
1946-47.....	19 327	3 819	23 146	208 398	231 544	10,0
1947-48.....	17 488	4 355	21 843	193 730	215 573	10,1
1948-49.....	18 687	4 787	23 474	187 350	210 824	11,1
1949-50.....	19 522	4 062	23 584	184 949	208 533	11,3
1950-51.....	19 779	3 370	23 149	181 848	204 997	11,3
1951-52.....	17 940	3 205	21 145	176 442	197 587	10,7
1952-53.....	18 686	2 694	21 380	170 851	192 231	11,1
1953-54.....	17 925	2 561	20 486	161 643	182 129	11,2
1954-55.....	16 968	2 399	19 367	156 499	175 866	11,0
1955-56.....	14 932	2 171	17 103	149 562	166 665	10,3
1956-57.....	14 548	2 190	16 738	142 900	159 638	10,5
1957-58.....	14 783	2 077	16 860	134 939	151 799	11,1
1958-59.....	14 019	1 855	15 874	127 425	143 299	11,1
1959-60.....	11 977	1 517	13 494	116 996	130 490	10,3
	----- Indeks, 1938-39 = 100 -----					
1938-39.....	100	100	100	100	100	.
1939-40.....	96	82	93	100	99	.
1940-41.....	94	73	88	99	98	.
1941-42.....	95	64	87	98	97	.
1942-43.....	109	60	95	93	93	.
1943-44.....	103	60	91	91	91	.
1944-45.....	116	67	103	86	88	.
1945-46.....	126	64	108	82	84	.
1946-47.....	120	62	104	75	78	.
1947-48.....	108	70	98	70	72	.
1948-49.....	116	77	105	68	71	.
1949-50.....	121	66	106	67	70	.
1950-51.....	123	54	104	66	69	.
1951-52.....	111	52	95	64	66	.
1952-53.....	116	44	96	62	64	.
1953-54.....	111	41	92	59	61	.
1954-55.....	105	39	87	57	59	.
1955-56.....	93	35	77	54	56	.
1956-57.....	90	35	75	52	53	.
1957-58.....	92	34	76	49	51	.
1958-59.....	87	30	71	46	48	.
1959-60.....	74	25	60	42	44	.

¹ Herunder børn og slægtninge.

Tabel A 5. Aldersfordeling for mandlige medhjælpere. Antal personer.

Julitællinger	Mandlige børn og slægtninge					Mandlig fast fremmed medhjælp uden egen husstand			
	14-årige	15-16 år	17-20 år	21 år og derov.	I alt	16 år og derov.	17-20 år	21 år og derov.	I alt
1938.....	6 933	10 577	11 681	30 757	59 948	25 062	36 328	56 208	117 598
1939.....	7 135	8 907	13 116	32 591	61 749	25 194	34 832	49 930	109 956
1940.....	7 086	9 048	13 214	33 117	62 465	25 641	33 054	51 317	110 012
1941.....	6 537	8 972	11 733	33 922	61 164	25 575	31 919	53 093	110 587
1942.....	6 165	8 209	11 548	32 030	57 952	23 860	34 681	51 117	109 658
1943.....	7 680		45 053 ¹		52 733	105 694
1944.....	8 063		43 314 ¹		51 377	98 591
1945.....	4 898	7 857	11 086	30 027	53 868	18 615	32 655	44 294	95 564
1946.....	5 056	7 077	10 481	27 647	50 261	16 948	29 975	40 137	87 060
1947.....	4 702	6 907	10 247	26 515	48 371	15 284	27 115	37 714	80 113
1948.....	4 842	6 210	9 199	24 971	45 222	13 995	24 575	33 869	72 439
1949.....	4 633	6 217	8 202	26 070	45 122	13 472	23 839	37 975	75 286
1950.....	4 203	6 296	7 736	24 664	42 899	13 473	22 676	37 793	73 942
1951.....	4 214	6 284	7 915	24 447	42 860	13 690	22 174	36 463	72 327
1952.....	4 152	5 875	7 515	23 727	41 269	14 117	20 650	34 993	69 760
1953.....	4 079	5 750	7 639	22 160	39 628	14 161	21 731	32 333	68 225
1954.....	4 171	5 829	7 595	21 872	39 467	14 218	20 767	30 815	65 800
1955.....	3 924	5 596	7 143	21 503	38 166	13 867	18 861	28 313	61 041
1956.....	3 942	5 387	6 274	21 141	36 744	14 593	17 593	27 465	59 651
1957.....	3 988	5 519	5 883	20 117	35 507	14 666	17 054	26 366	58 086
1958.....	3 902	5 464	5 357	19 064	33 787	14 629	16 802	25 957	57 388
1959.....	3 455	5 259	5 200	17 800	31 714	14 639	15 628	24 365	54 632
1960.....	3 205	4 667	4 797	15 841	28 510	13 730	14 635	21 689	50 054
					pct.				
1938.....	12	18	19	51	100	21	31	48	100
1939.....	12	14	21	53	100	23	32	45	100
1940.....	11	15	21	53	100	23	30	47	100
1941.....	11	15	19	55	100	23	29	48	100
1942.....	11	14	20	55	100	22	32	46	100
1943.....	15		85 ¹		100	100
1944.....	16		84 ¹		100	100
1945.....	9	15	20	56	100	20	34	46	100
1946.....	10	14	21	55	100	20	34	46	100
1947.....	10	14	21	55	100	19	34	47	100
1948.....	11	14	20	55	100	19	34	47	100
1949.....	10	14	18	58	100	18	32	50	100
1950.....	10	15	18	57	100	18	31	51	100
1951.....	10	15	18	57	100	19	31	50	100
1952.....	10	14	18	58	100	20	30	50	100
1953.....	10	15	19	56	100	21	32	47	100
1954.....	11	15	19	55	100	22	31	47	100
1955.....	10	15	19	56	100	23	31	46	100
1956.....	11	15	17	57	100	24	30	46	100
1957.....	11	15	17	57	100	25	29	46	100
1958.....	12	16	16	56	100	26	29	45	100
1959.....	11	17	16	56	100	27	29	44	100
1960.....	11	16	17	56	100	28	29	43	100

¹ 15 år og derover.

Tabel A 6. **Aldersfordeling for kvindelige medhjælpere. Antal personer.**

Julitællinger	Kvindelige børn og slægtninge				Kvindelig fast, fremmed medhjælp uden egen husstand		
	14-årige	15-17 år	18 år og derover	I alt	17 år og derover	18 år og derover	I alt
1938.....	5 353	11 781	27 135	44 269	19 485	32 382	51 867
1939.....	5 699	11 314	29 299	46 312	18 438	27 461	45 899
1940.....	5 635	10 964	30 369	46 968	18 886	27 213	46 099
1941.....	5 122	9 899	27 926	42 947	20 110	27 380	47 490
1942.....	4 720	8 679	26 954	40 353	19 599	28 114	47 713
1943.....	5 711	33 484 ¹		39 195	45 368
1944.....	5 748	32 995 ¹		38 743	42 236
1945.....	4 689	9 410	26 082	40 181	14 925	26 953	41 878
1946.....	4 494	8 240	23 499	36 233	13 476	23 890	37 366
1947.....	4 289	8 090	22 161	34 540	12 180	20 996	33 176
1948.....	4 400	7 040	20 823	32 263	12 248	19 855	32 103
1949.....	3 625	6 496	18 200	28 321	12 104	18 415	30 519
1950.....	3 503	6 237	17 183	26 923	11 960	17 589	29 549
1951.....	3 456	5 898	16 923	26 277	12 199	16 862	29 061
1952.....	3 079	5 313	14 637	23 029	11 582	15 700	27 282
1953.....	2 680	4 939	13 737	21 356	10 966	14 319	25 285
1954.....	2 741	4 800	13 347	20 888	10 640	13 415	24 055
1955.....	2 678	4 472	12 517	19 667	9 800	12 155	21 955
1956.....	2 634	4 133	11 810	18 577	9 976	11 573	21 549
1957.....	2 550	3 790	10 690	17 030	9 544	10 602	20 146
1958.....	2 268	3 540	9 411	15 219	9 161	9 451	18 612
1959.....	1 843	3 085	8 693	13 621	8 391	9 100	17 491
1960.....	1 714	2 489	7 453	11 656	7 188	7 775	14 963
				pct.			
1938.....	12	27	61	100	38	62	100
1939.....	12	25	63	100	40	60	100
1940.....	12	23	65	100	41	59	100
1941.....	12	23	65	100	42	58	100
1942.....	12	21	67	100	41	59	100
1943.....	15		85 ¹	100	100
1944.....	15		85 ¹	100	100
1945.....	12	23	65	100	36	64	100
1946.....	12	23	65	100	36	64	100
1947.....	12	24	64	100	37	63	100
1948.....	14	22	64	100	38	62	100
1949.....	13	23	64	100	40	60	100
1950.....	13	23	64	100	40	60	100
1951.....	13	23	64	100	42	58	100
1952.....	13	23	64	100	42	58	100
1953.....	13	23	64	100	43	57	100
1954.....	13	23	64	100	44	56	100
1955.....	13	23	64	100	45	55	100
1956.....	14	22	64	100	46	54	100
1957.....	15	22	63	100	47	53	100
1958.....	15	23	62	100	49	51	100
1959.....	13	23	64	100	48	52	100
1960.....	15	21	64	100	48	52	100

¹ 15 år og derover.

Tabel A 7. **Sæsonbevægelser. Antal medhjælpere ved tællingerne i februar-marts og november i procent af antallet ved samme års julitællinger.**

Tællingstidspunkter	Børn og slægtninge		Fast fremmed medhj.		Børn, slægtninge og fast fremmed medhjælp i alt	Løse daglejere o.l.		I alt
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder		Mænd	Kvinder	
	pct.							
1946 16. nov.	83	81	82	83	82	132	79	86
1947 15. »	84	79	79	83	81	155	85	85
1948 20. »	83	73	90	84	85	196	91	91
1949 19. »	80	83	88	88	86	144	71	89
1950 4. »	87	84	90	90	88	187	121	96
1951 3. »	87	87	85	91	87	159	109	93
1952 8. »	88	92	88	90	89	240	271	101
1953 7. »	84	83	86	87	86	219	221	96
1954 20. »	85	84	86	90	86	190	153	94
1955 19. »	82	79	87	85	85	112	100	87
1956 17. »	82	82	90	92	88	161	174	94
1957 16. »	81	81	88	91	86	175	160	93
1958 15. »	78	84	88	92	86	161	130	92
1959 21. »	76	80	85	86	82	176	133	88
1960 19. »	81	84	84	87	84	249	156	91
1946-1960 gennemsnitlig¹....	83	82	86	88	85	172	126	92
1946 23. marts	90	88	94	98	93	62	36	89
1947 22. »	90	85	91	95	91	110	59	91
1948 20. »	90	82	95	90	91	179	56	95
1949 26. »	87	93	90	91	90	119	62	91
1950 25. »	88	91	92	96	92	162	64	96
1951 3. »	86	87	92	96	91	102	71	91
1946-1951 gennemsnitlig¹....	89	88	92	94	91	117	57	92
1952 23. febr.	88	93	91	93	91	86	86	91
1953 21. »	91	97	90	100	93	88	63	92
1954 20. »	85	89	90	96	90	78	63	89
1955 26. »	88	97	89	100	92	60	50	88
1956 25. »	87	89	88	92	89	58	47	86
1957 16. »	77	101	86	110	89	109	93	91
1958 19. »	80	86	90	96	88	55	40	85
1959 21. »	82	82	89	92	87	89	50	87
1960 20. »	83	83	89	102	89	116	67	90
1952-1960 gennemsnitlig¹....	85	91	89	98	90	79	61	89

¹ Vejede gennemsnit.

Tabel A 8. **Amtsvis tilbagegang i arbejdskraften fra 1945-46 til 1959-60.**

	Helårsarbejdere i alt			Heraf medhjælp omregnet til antal helårsarbejdere		
	1945-46	1959-60	Nedgang i pct.	1945-46	1959-60	Nedgang i pct.
København	4 958	2 058	59	3 448	897	74
Roskilde	8 060	5 157	36	4 759	2 236	53
Frederiksborg	12 900	7 879	39	7 308	3 189	56
Holbæk	22 104	14 863	33	12 485	6 402	49
Sorø	18 559	11 680	37	11 204	5 091	55
Præstø	20 073	13 648	32	11 335	5 898	48
Sjælland	86 654	55 285	36	50 539	23 713	53
Bornholm	7 352	5 055	31	3 808	1 856	51
Lolland-Falster	22 121	14 062	36	14 266	6 874	52
Svendborg	24 158	16 153	33	13 972	7 019	50
Odense	17 485	11 274	36	10 628	5 157	51
Assens	10 066	6 827	32	6 170	3 373	45
Fyn	51 709	34 254	34	30 770	15 549	49
Øerne	167 836	108 656	35	99 383	47 992	52
Vejle	24 614	16 855	32	14 360	7 356	49
Skanderborg	15 733	10 882	31	8 624	4 253	51
Århus	10 490	6 921	34	6 177	2 969	52
Randers	23 624	16 130	32	13 746	6 995	49
Østlige Jylland	74 461	50 788	32	42 907	21 573	50
Ålborg	26 797	20 210	25	14 895	8 912	40
Hjørring	29 380	21 018	28	16 920	9 116	46
Thisted	17 089	12 715	26	8 760	5 054	42
Nordlige Jylland	73 266	53 943	26	40 575	23 082	43
Viborg	30 031	21 896	27	16 653	9 234	45
Ringkøbing	33 040	24 902	25	18 664	11 062	41
Ribe	24 132	17 600	27	13 260	7 282	45
Vestlige Jylland	87 203	64 398	26	48 577	27 578	43
Haderslev	11 910	8 590	28	7 429	4 313	42
Åbenrå	5 934	4 233	29	3 197	1 800	44
Sønderborg	5 289	3 604	32	3 145	1 718	45
Tønder	8 092	5 813	28	4 425	2 434	45
Sydlig Jylland	31 225	22 240	29	18 196	10 265	44
Jylland	266 155	191 369	28	150 255	82 498	45
Hele landet	433 991	300 025	31	249 638	130 490	48

Tabel A 9. Mandlige medhjælpere omregnet til helårsarbejdere. Landsdele.

	1952-53	1953-54	1954-55	1955-56	1956-57	1957-58	1958-59	1959-60
Sjælland.....	28 538	26 900	25 914	24 512	22 701	22 654	21 568	19 206
Bornholm.....	2 058	1 969	1 782	1 688	1 635	1 537	1 472	1 399
Lolland-Falster.....	7 736	7 200	6 843	6 858	6 917	6 595	5 891	5 382
Fyn.....	17 482	16 668	16 009	14 970	14 148	13 609	12 949	11 971
Øerne.....	55 814	52 737	50 548	48 028	45 401	44 395	41 880	37 958
Østl. Jylland.....	23 197	22 612	21 569	19 986	19 585	19 319	18 415	16 756
Nordl. ».....	22 537	21 834	21 148	20 018	19 290	18 800	18 117	17 083
Vestl. ».....	26 419	25 904	25 501	24 066	23 484	22 843	22 077	20 410
Sydl. ».....	10 626	10 298	9 696	9 303	8 903	8 757	8 393	7 633
Jylland.....	82 779	80 648	77 914	73 373	71 262	69 719	67 002	61 882
Hele landet.....	138 593	133 385	128 462	121 401	116 663	114 114	108 882	99 840
	Nedgang i antal fra det foregående år.							
Sjælland.....	.	1 638	986	1 402	1 811	47	1 086	2 362
Bornholm.....	.	89	187	94	53	98	65	73
Lolland-Falster.....	.	536	357	+ 15	+ 59	322	704	509
Fyn.....	.	814	659	1 039	822	539	660	978
Øerne.....	.	3 077	2 189	2 520	2 627	1 006	2 515	3 922
Østl. Jylland.....	.	585	1 043	1 583	401	266	904	1 659
Nordl. ».....	.	703	686	1 130	728	490	683	1 034
Vestl. ».....	.	515	403	1 435	582	641	766	1 667
Sydl. ».....	.	328	602	393	400	146	364	760
Jylland.....	.	2 131	2 734	4 541	2 111	1 543	2 717	5 120
Hele landet.....	.	5 208	4 923	7 061	4 738	2 549	5 232	9 042
	Nedgang i pct.							
Sjælland.....	.	5,7	3,7	5,4	7,4	0,2	4,8	11,0
Bornholm.....	.	4,3	9,5	5,3	3,1	6,0	4,2	5,0
Lolland-Falster.....	.	6,9	5,0	+ 0,2	+ 0,9	4,7	10,7	8,6
Fyn.....	.	4,7	4,0	6,5	5,5	3,8	4,8	7,6
Øerne.....	.	5,5	4,2	5,0	5,5	2,2	5,7	9,4
Østl. Jylland.....	.	2,5	4,6	7,3	2,0	1,4	4,7	9,0
Nordl. ».....	.	3,1	3,1	5,3	3,6	2,5	3,6	5,7
Vestl. ».....	.	1,9	1,6	5,6	2,4	2,7	3,4	7,6
Sydl. ».....	.	3,1	5,8	4,1	4,3	1,6	4,2	9,1
Jylland.....	.	2,6	3,4	5,8	2,9	2,2	3,9	7,6
Hele landet.....	.	3,8	3,7	5,5	3,9	2,2	4,6	8,3

Tabel A 10. **Kvindelige medhjælpere omregnet til helårsarbejdere. Landsdele.**

	1952-53	1953-54	1954-55	1955-56	1956-57	1957-58	1958-59	1959-60
Sjælland.....	8 411	7 698	7 686	7 278	6 724	5 727	5 263	4 507
Bornholm.....	759	579	569	587	505	457	432	457
Lolland-Falster.....	2 948	2 564	2 336	2 186	2 120	1 926	1 652	1 492
Fyn.....	6 237	5 774	5 467	5 523	4 885	4 218	4 086	3 578
Øerne.....	18 355	16 615	16 058	15 574	14 234	12 328	11 433	10 034
Østl. Jylland.....	8 676	7 888	7 667	7 389	6 968	5 904	5 349	4 817
Nordl. ».....	10 059	8 914	8 731	8 324	8 131	7 475	6 726	5 999
Vestl. ».....	11 914	11 065	10 907	9 894	9 927	8 693	7 947	7 168
Syd. ».....	4 634	4 262	4 041	4 083	3 715	3 285	2 962	2 632
Jylland.....	35 283	32 129	31 346	29 690	28 741	25 357	22 984	20 616
Hele landet.....	53 638	48 744	47 404	45 264	42 975	37 685	34 417	30 650
		Nedgang i antal fra det foregående år.						
Sjælland.....	.	713	12	408	554	997	464	756
Bornholm.....	.	180	10	+ 18	82	48	25	+ 25
Lolland-Falster.....	.	384	228	150	66	194	274	160
Fyn.....	.	463	307	+ 56	638	667	132	508
Øerne.....	.	1 740	557	484	1 340	1 906	895	1 399
Østl. Jylland.....	.	788	221	278	421	1 064	555	532
Nordl. ».....	.	1 145	183	407	193	656	749	727
Vestl. ».....	.	849	158	1 013	+ 33	1 234	746	779
Syd. ».....	.	372	221	+ 42	368	430	323	330
Jylland.....	.	3 154	783	1 656	949	3 384	2 373	2 368
Hele landet.....	.	4 894	1 340	2 140	2 289	5 290	3 268	3 767
		Nedgang i pct.						
Sjælland.....	.	8,5	0,2	5,3	7,6	14,8	8,1	14,4
Bornholm.....	.	23,7	1,7	+ 3,2	14,0	9,5	5,5	+ 5,8
Lolland-Falster.....	.	13,0	8,9	6,4	3,0	9,2	14,2	9,7
Fyn.....	.	7,4	5,3	+ 1,0	11,6	13,7	3,1	12,4
Øerne.....	.	9,5	3,4	3,0	8,6	13,4	7,3	12,2
Østl. Jylland.....	.	9,1	2,8	3,6	5,7	15,3	9,4	9,9
Nordl. ».....	.	11,4	2,1	4,7	2,3	8,1	10,0	10,8
Vestl. ».....	.	7,1	1,4	9,3	+ 0,3	12,4	8,6	9,8
Syd. ».....	.	8,0	5,2	+ 1,0	9,0	11,6	9,8	11,1
Jylland.....	.	8,9	2,4	5,3	3,2	11,8	9,4	10,3
Hele landet.....	.	9,1	2,7	4,5	5,1	12,3	8,7	10,9

Tabel A 12. **Antal ejendomme, landbrugsareal og areal pr. ejendom efter brugsstørrelse. Landsdele 1960.**

Landbrugsareal	Sjælland	Bornholm	Loll.-Falster	Fyn	Østl. Jyll.	Nordl. Jyll.	Vestl. Jyll.	Syd. Jyll.
Antal ejendomme								
0,55- 3 ha.....	4 331	954	1 255	3 697	2 936	2 609	1 782	653
3- 5 ».....	4 969	609	923	3 448	3 187	3 078	2 241	468
5- 10 ».....	11 513	934	2 340	6 110	9 933	11 383	9 408	2 725
10- 15 ».....	4 673	345	968	2 601	5 499	6 952	9 065	2 568
15- 30 ».....	7 069	536	1 687	3 913	8 490	8 041	14 448	4 298
30- 60 ».....	3 033	262	847	1 295	3 274	3 128	5 209	2 574
60-120 ».....	316	25	151	178	497	575	635	571
120- ».....	266	1	91	116	147	128	69	49
I alt.....	36 170	3 666	8 262	21 358	33 963	35 894	42 857	13 906
Landbrugsareal i ha								
0,55- 3 ha.....	7 640	1 781	2 103	6 611	5 303	4 666	3 253	1 091
3- 5 ».....	19 638	2 316	3 661	13 783	12 512	12 240	8 750	1 808
5- 10 ».....	79 724	6 838	15 857	42 228	70 910	84 219	69 112	20 473
10- 15 ».....	56 179	4 175	11 602	31 503	66 314	82 805	108 796	31 233
15- 30 ».....	152 139	11 408	37 351	83 139	177 230	168 264	300 880	92 617
30- 60 ».....	115 721	10 245	32 511	48 421	129 862	126 933	202 940	104 456
60-120 ».....	25 888	1 885	12 250	14 190	38 856	43 456	47 027	43 470
120- ».....	62 041	127	22 075	25 524	29 331	22 794	13 764	8 206
I alt.....	518 970	38 775	137 410	265 399	530 318	545 377	754 522	303 354
Landbrugsareal pr. ejendom i ha								
0,55- 3 ha.....	1,8	1,9	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7
3- 5 ».....	4,0	3,8	4,0	4,0	3,9	4,0	3,9	3,9
5- 10 ».....	6,9	7,3	6,8	6,9	7,1	7,4	7,3	7,5
10- 15 ».....	12,0	12,1	12,0	12,1	12,1	11,9	12,0	12,2
15- 30 ».....	21,5	21,3	22,1	21,2	20,9	20,9	20,8	21,5
30- 60 ».....	38,2	39,1	38,4	37,4	39,7	40,6	39,0	40,6
60-120 ».....	81,9	75,4	81,1	79,7	78,2	75,6	74,1	76,1
120- ».....	233,2	127,0	242,6	220,0	199,5	178,1	199,5	167,5
I alt.....	14,3	10,6	16,6	12,4	15,6	15,2	17,6	21,8

Tabel A 13. **Antal ejendomme uden og med fast medhjælp fordelt på brugsstørrelser. Øerne og Jylland. 1960.**

Landbrugsareal	Antal ejendomme			Procent		
	Uden fast medhjælp	Med fast medhjælp	I alt	Uden fast medhjælp	Med fast medhjælp	I alt
pct.						
Øerne:						
0,55- 1 ha	1 250	62	1 312	95,3	4,7	100,0
1 »	4 375	205	4 580	95,5	4,5	100,0
2 »	4 112	233	4 345	94,6	5,4	100,0
3 »	4 260	387	4 647	91,7	8,3	100,0
4 »	4 797	505	5 302	90,5	9,5	100,0
5 »	5 170	645	5 815	88,9	11,1	100,0
6 »	4 541	707	5 248	86,5	13,5	100,0
7 »	3 391	699	4 090	82,9	17,1	100,0
8 »	2 544	702	3 246	78,4	21,6	100,0
9 »	1 889	609	2 498	75,6	24,4	100,0
10- 15 »	5 125	3 462	8 587	59,7	40,3	100,0
15- 30 »	4 175	9 030	13 205	31,6	68,4	100,0
30- 60 »	886	4 551	5 437	16,3	83,7	100,0
60-120 »	56	614	670	8,4	91,6	100,0
120- »	7	467	474	1,5	98,5	100,0
I alt	46 578	22 878	69 456	67,1	32,9	100,0
Jylland:						
0,55- 1 ha	966	54	1 020	94,7	5,3	100,0
1 »	3 038	116	3 154	96,3	3,7	100,0
2 »	3 562	244	3 806	93,6	6,4	100,0
3 »	3 846	288	4 134	93,0	7,0	100,0
4 »	4 458	382	4 840	92,1	7,9	100,0
5 »	5 394	529	5 923	91,1	8,9	100,0
6 »	6 421	744	7 165	89,6	10,4	100,0
7 »	6 262	888	7 150	87,6	12,4	100,0
8 »	5 980	1 144	7 124	83,9	16,1	100,0
9 »	4 947	1 140	6 087	81,3	18,7	100,0
10- 15 »	16 763	7 321	24 084	69,6	30,4	100,0
15- 30 »	12 466	22 811	35 277	35,3	64,7	100,0
30- 60 »	681	13 504	14 185	4,8	95,2	100,0
60-120 »	133	2 145	2 278	5,8	94,2	100,0
120- »	24	369	393	6,1	93,9	100,0
I alt	74 941	51 679	126 620	59,2	40,8	100,0

Tabel A 14. **Antal ejendomme uden fast medhjælp fordelt på brugstørrelser og landsdele. 1960.**

Landbrugsareal	Sjælland	Bornholm	Loll.-Falster	Fyn	Østl. Jyll.	Nordl. Jyll.	Vestl. Jyll.	Syd. Jyll.
	Antal ejendomme							
0,55- 1 ha	566	92	141	451	383	314	180	89
1 »	1 827	389	656	1 503	1 088	1 047	638	265
2 »	1 793	435	368	1 516	1 363	1 089	871	239
3 »	2 122	335	357	1 446	1 400	1 277	947	222
4 »	2 477	228	468	1 624	1 585	1 544	1 115	214
5 »	2 750	161	648	1 611	1 923	1 745	1 366	360
6 »	2 599	198	548	1 196	2 107	2 055	1 724	535
7 »	1 982	174	379	856	1 867	2 097	1 718	580
8 »	1 531	160	234	619	1 538	2 238	1 718	486
9 »	1 020	116	175	578	1 234	1 664	1 561	488
10- 15 »	3 006	222	648	1 249	3 667	4 711	6 320	2 065
15- 30 »	2 541	224	543	867	2 413	2 815	4 948	2 290
30- 60 »	643	55	136	52	168	150	206	157
60-120 »	20	1	6	29	64	14	37	18
120- »	2	-	3	2	7	11	2	4
I alt.	24 879	2 790	5 310	13 599	20 807	22 771	23 351	8 012
	I pct. af samtlige ejendomme							
0,55- 1 ha	98	96	93	93	97	97	90	88
1 »	97	95	94	95	97	96	96	94
2 »	96	97	91	94	96	91	95	89
3 »	93	92	90	90	95	92	92	94
4 »	92	93	89	88	93	92	92	93
5 »	90	86	88	87	91	90	92	93
6 »	88	88	88	82	90	89	90	93
7 »	86	87	84	75	89	86	87	92
8 »	81	89	82	70	83	85	82	86
9 »	77	82	74	73	82	80	81	86
10- 15 »	64	64	67	48	67	68	70	80
15- 30 »	36	42	32	22	28	35	34	53
30- 60 »	21	21	16	4	5	5	4	6
60-120 »	6	4	4	16	13	2	6	3
120- »	1	-	3	2	5	9	3	8
I alt.	69	76	64	64	61	63	54	58

Tabel A 15. **Antal ejendomme med fast medhjælp fordelt på brugsstørrelser og landsdele. 1960.**

Landbrugsareal	Sjælland	Bornholm	Loll.-Falster	Fyn	Østl. Jyll.	Nordl. Jyll.	Vestl. Jyll.	Syd. Jyll.	
Antal ejendomme									
0,55- 1 ha	12	4	11	35	12		9	21	12
1 »	53	22	43	87	29		39	30	18
2 »	80	12	36	105	61		111	42	30
3 »	162	28	39	158	80		115	78	15
4 »	208	18	59	220	122		142	101	17
5 »	291	27	92	235	199		191	111	28
6 »	341	27	77	262	236		264	202	42
7 »	319	27	73	280	231		340	265	52
8 »	370	19	51	262	321		381	366	76
9 »	310	25	63	211	277		408	377	78
10- 15 »	1 667	123	320	1 352	1 832	2 241	2 745		503
15- 30 »	4 528	312	1 144	3 046	6 077	5 226	9 500		2 008
30- 60 »	2 390	207	711	1 243	3 106	2 978	5 003		2 417
60-120 »	296	24	145	149	433	561	598		553
120- »	264	1	88	114	140	117	67		45
I alt	11 291	876	2 952	7 759	13 156	13 123	19 506		5 894
I pct. af samtlige ejendomme									
0,55- 1 ha	2	4	7	7	3	3	10		12
1 »	3	5	6	5	3	4	4		6
2 »	4	3	9	6	4	9	5		11
3 »	7	8	10	10	5	8	8		6
4 »	8	7	11	12	7	8	8		7
5 »	10	14	12	13	9	10	8		7
6 »	12	12	12	18	10	11	10		7
7 »	14	13	16	25	11	14	13		8
8 »	19	11	18	30	17	15	18		14
9 »	23	18	26	27	18	20	19		14
10- 15 »	36	36	33	52	33	32	30		20
15- 30 »	64	58	68	78	72	65	66		47
30- 60 »	79	79	84	96	95	95	96		94
60-120 »	94	96	96	84	87	98	94		97
120- »	99	100	97	98	95	91	97		92
alt	31	24	36	36	39	37	46		42

Tabel A 16. **Antal ejendomme uden medhjælp og ejendomme med kun løs medhjælp. 1960.**

Landbrugsareal	Helt uden medhjælp			Med kun løs medhjælp		
	Øerne	Jylland	Hele landet	Øerne	Jylland	Hele landet
Antal ejendomme						
0,55- 1 ha.....	1 098	935	2 033	152	31	183
1 »	3 868	2 923	6 791	507	115	622
2 »	3 496	3 351	6 847	616	211	827
3 »	3 399	3 555	6 954	861	291	1 152
4 »	3 619	3 978	7 597	1 178	480	1 658
5 »	3 534	4 681	8 215	1 636	713	2 349
6 »	2 837	5 361	8 198	1 704	1 060	2 764
7 »	1 946	5 201	7 147	1 445	1 061	2 506
8 »	1 348	4 860	6 208	1 196	1 120	2 316
9 »	974	3 792	4 766	915	1 155	2 070
10- 15 »	2 034	11 805	13 839	3 091	4 958	8 049
15- 30 »	1 479	6 552	8 031	2 696	5 914	8 610
30- 60 »	379	278	657	507	403	910
60-120 »	29	75	104	27	58	85
120- »	7	11	18	-	13	13
I alt.....	30 047	57 358	87 405	16 531	17 583	34 114
I pct. af samtlige ejendomme						
0,55- 1 ha.....	84	92	87	12	3	8
1 »	84	93	88	11	4	8
2 »	80	88	84	14	6	10
3 »	73	86	79	19	7	13
4 »	68	82	75	22	10	16
5 »	61	79	70	28	12	20
6 »	54	75	66	32	15	22
7 »	48	73	64	35	15	22
8 »	42	68	60	37	16	22
9 »	39	62	56	37	19	24
10- 15 »	24	49	42	36	21	25
15- 30 »	11	19	17	20	17	18
30- 60 »	7	2	3	9	3	5
60-120 »	4	3	4	4	3	3
120- »	1	3	2	-	3	1
I alt.....	43	45	45	24	14	17

Tabel A 17. **Antal ejendomme fordelt efter ejendommens antal faste medhjælpere. 1960.**

Landbrugsareal	0,55-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha	120 ha og dero.	I alt
Antal ejendomme									
Antal faste medhjælpere									
Øerne:									
0.....	9 737	9 057	17 535	5 125	4 175	886	56	7	46 578
1.....	385	762	2 867	2 786	5 330	1 245	24	5	13 404
2.....	82	105	423	592	2 696	1 644	93	7	5 642
3.....	27	17	58	51	848	1 081	149	19	2 250
4.....	6	8	14	29	129	406	133	21	746
5.....	—	—	—	4	13	125	84	40	266
6.....	—	—	—	—	14	24	70	29	137
7.....	—	—	—	—	—	16	31	36	83
8.....	—	—	—	—	—	3	8	45	56
9.....	—	—	—	—	—	7	13	54	74
10 og dero.....	—	—	—	—	—	—	9	211	220
I alt.....	10 237	9 949	20 897	8 587	13 205	5 437	670	474	69 456
Jylland:									
0.....	7 566	8 304	29 004	16 763	12 466	681	133	24	74 941
1.....	371	588	4 002	6 224	17 335	6 404	164	21	35 109
2.....	33	65	400	982	4 547	4 180	458	17	10 682
3.....	9	11	38	92	820	2 190	434	34	3 628
4.....	1	4	4	18	97	567	343	51	1 085
5.....	—	—	1	2	8	132	329	20	492
6.....	—	2	—	—	4	18	276	30	330
7.....	—	—	—	—	—	9	99	37	145
8.....	—	—	—	—	—	1	15	28	44
9.....	—	—	—	2	—	—	17	38	57
10 og dero.....	—	—	—	1	—	3	10	93	107
I alt.....	7 980	8 974	33 449	24 084	35 277	14 185	2 278	393	126 620
Hele landet:									
0.....	17 303	17 361	46 539	21 888	16 641	1 567	189	31	121 519
1.....	756	1 350	6 869	9 010	22 665	7 649	188	26	48 513
2.....	115	170	823	1 574	7 243	5 824	551	24	16 324
3.....	36	28	96	143	1 668	3 271	583	53	5 878
4.....	7	12	18	47	226	973	476	72	1 831
5.....	—	—	1	6	21	257	413	60	758
6.....	—	2	—	—	18	42	346	59	467
7.....	—	—	—	—	—	25	130	73	228
8.....	—	—	—	—	—	4	23	73	100
9.....	—	—	—	2	—	7	30	92	131
10 og dero.....	—	—	—	1	—	3	19	304	327
I alt.....	18 217	18 923	54 346	32 671	48 482	19 622	2 948	867	196 076

Tabel A 18. **Antal faste medhjælpere fordelt efter størrelsen af den faste medhjælp. 1960.**

Landbrugsareal	0,55-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha	120 ha og dero.	I alt
Antal faste medhjælpere									
Antal faste medhjælpere									
Øerne:									
0.....	385	762	2 867	2 786	5 330	1 245	24	5	13 404
1.....	164	210	846	1 184	5 392	3 288	186	14	11 284
2.....	81	51	174	153	2 544	3 243	447	57	6 750
3.....	24	32	56	116	516	1 624	532	84	2 984
4.....	—	—	—	20	65	625	420	200	1 330
5.....	—	—	—	—	84	144	420	174	822
6.....	—	—	—	—	—	112	217	252	581
7.....	—	—	—	—	—	24	64	360	448
8.....	—	—	—	—	—	63	117	486	666
9.....	—	—	—	—	—	—	90	3 558	3 648
10 og dero.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt.....	654	1 055	3 943	4 259	13 931	10 368	2 517	5 190	41 917
Jylland:									
0.....	371	588	4 002	6 224	17 335	6 404	164	21	35 109
1.....	66	130	800	1 964	9 094	8 360	916	34	21 364
2.....	27	33	114	276	2 460	6 570	1 302	102	10 884
3.....	4	16	16	72	388	2 268	1 372	204	4 340
4.....	—	—	5	10	40	660	1 645	100	2 460
5.....	—	12	—	—	24	108	1 656	180	1 980
6.....	—	—	—	—	—	63	693	259	1 015
7.....	—	—	—	—	—	8	120	224	352
8.....	—	—	—	18	—	—	153	342	513
9.....	—	—	—	10	—	30	100	1 830	1 970
10 og dero.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt.....	468	779	4 937	8 574	29 341	24 471	8 121	3 296	79 987
Hele landet:									
0.....	756	1 350	6 869	9 010	22 665	7 649	188	26	48 513
1.....	230	340	1 646	3 148	14 486	11 648	1 102	48	32 648
2.....	108	84	288	429	5 004	9 813	1 749	159	17 634
3.....	28	48	72	188	904	3 892	1 904	288	7 324
4.....	—	—	5	30	105	1 285	2 065	300	3 790
5.....	—	12	—	—	108	252	2 076	354	2 802
6.....	—	—	—	—	—	175	910	511	1 596
7.....	—	—	—	—	—	32	184	584	800
8.....	—	—	—	18	—	63	270	828	1 179
9.....	—	—	—	10	—	30	190	5 388	5 618
10 og dero.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt.....	1 122	1 834	8 880	12 833	43 272	34 839	10 638	8 486	121 904

ANM. Tabellen omfatter den faste medhjælp på de i tabel A 17 anførte ejendomme.

Tabel A 21. **Antal ejendomme fordelt efter ejendommens antal faste fremmede medhjælpere. 1960.**

Landbrugsareal	0,55-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha	120 ha og dero.	I alt
— Antal ejendomme —									
Antal faste fremmede medhjælpere									
Øerne:									
0.....	9 995	9 624	19 646	6 865	6 756	1 296	63	12	54 257
1.....	186	285	1 079	1 381	4 132	1 488	47	9	8 607
2.....	38	27	120	294	1 727	1 333	110	8	3 657
3.....	18	10	43	37	490	883	132	23	1 636
4.....	—	3	9	6	86	304	126	16	550
5.....	—	—	—	4	12	98	76	40	230
6.....	—	—	—	—	2	17	58	25	102
7.....	—	—	—	—	—	8	29	33	70
8.....	—	—	—	—	—	5	6	42	53
9.....	—	—	—	—	—	5	14	56	75
10 og dero.....	—	—	—	—	—	—	9	210	219
I alt.....	10 237	9 949	20 897	8 587	13 205	5 437	670	474	69 456
Jylland:									
0.....	7 755	8 665	32 120	21 052	22 209	3 800	251	28	95 880
1.....	193	275	1 205	2 690	10 068	4 696	160	21	19 308
2.....	22	29	100	311	2 557	3 455	457	17	6 948
3.....	10	5	22	23	393	1 637	430	34	2 554
4.....	—	—	2	8	46	480	332	51	919
5.....	—	—	—	—	3	97	327	20	447
6.....	—	—	—	—	1	16	239	30	286
7.....	—	—	—	—	—	4	61	37	102
8.....	—	—	—	—	—	—	11	28	39
9.....	—	—	—	—	—	—	5	37	42
10 og dero.....	—	—	—	—	—	—	5	90	95
I alt.....	7 980	8 974	33 449	24 084	35 277	14 185	2 278	393	126 620
Hele landet:									
0.....	17 750	18 289	51 766	27 917	28 965	5 096	314	40	150 137
1.....	379	560	2 284	4 071	14 200	6 184	207	30	27 915
2.....	60	56	220	605	4 284	4 788	567	25	10 605
3.....	28	15	65	60	883	2 520	562	57	4 190
4.....	—	3	11	14	132	784	458	67	1 469
5.....	—	—	—	4	15	195	403	60	677
6.....	—	—	—	—	3	33	297	55	388
7.....	—	—	—	—	—	12	90	70	172
8.....	—	—	—	—	—	5	17	70	92
9.....	—	—	—	—	—	5	19	93	117
10 og dero.....	—	—	—	—	—	—	14	300	314
I alt.....	18 217	18 923	54 346	32 671	48 482	19 622	2 948	867	196 076

Tabel A 22. **Antal faste fremmede medhjælpere fordelt efter størrelsen af den faste fremmede medhjælp. 1960.**

Landbrugsareal	0,55-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15-30 ha	30-60 ha	60-120 ha	120 ha og dero.	I alt
Antal faste fremmede medhjælpere									
Antal faste fremmede medhjælpere									
Øerne:									
0.....
1.....	186	285	1 079	1 381	4 132	1 488	47	9	8 607
2.....	76	54	240	588	3 454	2 666	220	16	7 314
3.....	54	30	129	111	1 470	2 649	396	69	4 908
4.....	-	12	36	24	344	1 216	504	64	2 200
5.....	-	-	-	20	60	490	380	200	1 150
6.....	-	-	-	-	12	102	348	150	612
7.....	-	-	-	-	-	56	203	231	490
8.....	-	-	-	-	-	40	48	336	424
9.....	-	-	-	-	-	45	126	504	675
10 og dero.....	-	-	-	-	-	-	102	3 562	3 664
I alt.....	316	381	1 484	2 124	9 472	8 752	2 374	5 141	30 044
Jylland:									
0.....
1.....	193	275	1 205	2 690	10 068	4 696	160	21	19 308
2.....	44	58	200	622	5 114	6 910	914	34	13 896
3.....	30	15	66	69	1 179	4 911	1 290	102	7 662
4.....	-	-	8	32	184	1 920	1 328	204	3 676
5.....	-	-	-	-	15	485	1 635	100	2 235
6.....	-	-	-	-	6	96	1 434	180	1 716
7.....	-	-	-	-	-	28	427	259	714
8.....	-	-	-	-	-	-	88	224	312
9.....	-	-	-	-	-	-	45	333	378
10 og dero.....	-	-	-	-	-	-	50	1 747	1 797
I alt.....	267	348	1 479	3 413	16 566	19 046	7 371	3 204	51 694
Hele landet:									
0.....
1.....	379	560	2 284	4 071	14 200	6 184	207	30	27 915
2.....	120	112	440	1 210	8 568	9 576	1 134	50	21 210
3.....	84	45	195	180	2 649	7 560	1 686	171	12 570
4.....	-	12	44	56	528	3 136	1 832	268	5 876
5.....	-	-	-	20	75	975	2 015	300	3 385
6.....	-	-	-	-	18	198	1 782	330	2 328
7.....	-	-	-	-	-	84	630	490	1 204
8.....	-	-	-	-	-	40	136	560	736
9.....	-	-	-	-	-	45	171	837	1 053
10 og dero.....	-	-	-	-	-	-	152	5 309	5 461
I alt.....	583	729	2 963	5 537	26 038	27 798	9 745	8 345	81 738

ANM. Tabellen omfatter den faste fremmede medhjælp på de i tabel A 21 anførte ejendomme.

Tabel A 25. **Antal helårsarbejdere på brugsstørrelser 1959/60.**

Landbrugsareal	Familiens arbejde i egen bedrift	Børn og slægtninge	Fast fremmed medhjælp		Midlertidig medhjælp	I alt
			uden egen husstand	med egen husstand		
Øerne:						
0,55- 3 ha.....	6 303	248	168	45	143	6 907
3- 5 ».....	10 660	510	203	61	318	11 752
5- 10 ».....	20 672	2 150	1 103	186	838	24 949
10- 15 ».....	7 882	1 897	1 803	301	714	12 597
15- 30 ».....	11 209	4 311	8 184	1 330	2 274	27 308
30- 60 ».....	3 662	1 827	6 537	2 670	1 699	16 395
60-120 ».....	246	152	1 215	1 201	386	3 200
120- ».....	30	74	1 405	3 484	555	5 548
I alt.....	60 664	11 169	20 618	9 278	6 927	108 656
Jylland:						
0,55- 3 ha.....	4 886	171	117	62	59	5 295
3- 5 ».....	9 495	375	194	43	134	10 241
5- 10 ».....	32 766	3 222	1 362	185	520	38 055
10- 15 ».....	21 780	4 395	2 897	233	666	29 971
15- 30 ».....	29 588	11 380	14 791	1 117	2 202	59 078
30- 60 ».....	9 516	5 891	16 030	2 661	1 892	35 990
60-120 ».....	816	923	4 871	2 205	706	9 521
120- ».....	24	89	1 097	1 620	388	3 218
I alt.....	108 871	26 446	41 359	8 126	6 567	191 369
Hele landet:						
0,55- 3 ha.....	11 189	419	285	107	202	12 202
3- 5 ».....	20 155	885	397	104	452	21 993
5- 10 ».....	53 438	5 372	2 465	371	1 358	63 004
10- 15 ».....	29 662	6 292	4 700	534	1 380	42 568
15- 30 ».....	40 797	15 691	22 975	2 447	4 476	86 386
30- 60 ».....	13 178	7 718	22 567	5 331	3 591	52 385
60-120 ».....	1 062	1 075	6 086	3 406	1 092	12 721
120- ».....	54	163	2 502	5 104	943	8 766
I alt.....	169 535	37 615	61 977	17 404	13 494	300 025

Tabel A 27. **Antal helårsarbejdere på brugsstørrelser med fordeling på familie og på medhjælper. Landsdele. 1959/60.**

Landbrugsareal	Sjælland	Bornholm	Loll.-Falster	Fyn	Østl. Jyll.	Nordl. Jyll.	Vestl. Jyll.	Syd. Jyll.
Antal helårsarbejdere								
Familiens arbejde i egen bedrift:								
0,55- 3ha.....	2 590	621	812	2 280	1 792	1 576	1 078	440
3- 5 ».....	5 191	682	1 034	3 753	3 374	3 188	2 371	562
5- 10 ».....	11 371	930	2 351	6 020	9 677	11 007	9 285	2 797
10- 15 ».....	4 261	325	895	2 401	4 955	6 194	8 216	2 415
15- 30 ».....	5 982	455	1 467	3 305	7 062	6 624	12 142	3 760
30- 60 ».....	2 045	176	567	874	2 166	2 065	3 500	1 785
60-120 ».....	116	9	56	65	180	199	224	213
120- ».....	16	1	6	7	9	8	4	3
I alt.....	31 572	3 199	7 188	18 705	29 215	30 861	36 820	11 975
Medhjælpere:								
0,55- 3 ha.....	212	44	103	245	118	160	87	44
3- 5 ».....	509	74	96	413	193	324	192	37
5- 10 ».....	2 047	193	455	1 582	1 540	1 912	1 413	424
10- 15 ».....	2 185	191	451	1 888	2 119	2 653	2 782	637
15- 30 ».....	7 783	587	2 091	5 638	8 131	7 446	11 068	2 845
30- 60 ».....	6 638	615	1 859	3 621	6 325	6 666	9 407	4 076
60-120 ».....	1 307	149	669	829	1 822	2 944	2 034	1 905
120- ».....	3 032	3	1 150	1 333	1 325	977	595	297
I alt.....	23 713	1 856	6 874	15 549	21 573	23 082	27 578	10 265
Antal helårsarbejdere i alt:								
0,55- 3 ha.....	2 802	665	915	2 525	1 910	1 736	1 165	484
3- 5 ».....	5 700	756	1 130	4 166	3 567	3 512	2 563	599
5- 10 ».....	13 418	1 123	2 806	7 602	11 217	12 919	10 698	3 221
10- 15 ».....	6 446	516	1 346	4 289	7 074	8 847	10 998	3 052
15- 30 ».....	13 765	1 042	3 558	8 943	15 193	14 070	23 210	6 605
30- 60 ».....	8 683	791	2 426	4 495	8 491	8 731	12 907	5 861
60-120 ».....	1 423	158	725	894	2 002	3 143	2 258	2 118
120- ».....	3 048	4	1 156	1 340	1 334	985	599	300
I alt.....	55 285	5 055	14 062	34 254	50 788	53 943	64 398	22 240

Tabel A 29. **Medhjælpere i alt (omregnet til helårsarbejdere), pr. ejendom og pr. 100 ha landbrugsareal. Landsdele. 1959/60.**

Landbrugsareal	Sjælland	Bornholm	Loll.-Falster	Fyn	Østl. Jyll.	Nordl. Jyll.	Vestl. Jyll.	Syd. Jyll.
Medhjælpere pr. ejendom								
0,55- 3 ha.....	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
3- 5 ».....	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
5- 10 ».....	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
10- 15 ».....	0,5	0,6	0,5	0,7	0,4	0,4	0,3	0,2
15- 30 ».....	1,1	1,1	1,2	1,4	1,0	0,9	0,8	0,7
30- 60 ».....	2,2	2,3	2,2	2,8	1,9	2,1	1,8	1,6
60-120 ».....	4,1	6,0	4,4	4,7	3,7	5,1	3,2	3,3
120- ».....	11,4	3,0	12,6	11,5	9,0	7,6	8,6	6,1
I alt.....	0,7	0,5	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7
Medhjælpere pr. 100 ha								
0,55- 3 ha.....	2,8	2,5	4,9	3,7	2,2	3,4	2,7	4,0
3- 5 ».....	2,6	3,2	2,6	3,0	1,5	2,6	2,2	2,0
5- 10 ».....	2,6	2,8	2,9	3,7	2,2	2,3	2,0	2,1
10- 15 ».....	3,9	4,6	3,9	6,0	3,2	3,2	2,6	2,0
15- 30 ».....	5,1	5,1	5,6	6,8	4,6	4,4	3,7	3,1
30- 60 ».....	5,7	6,0	5,7	7,5	4,9	5,3	4,6	3,9
60-120 ».....	5,0	7,9	5,5	5,8	4,7	6,8	4,3	4,4
120- ».....	4,9	2,4	5,2	5,2	4,5	4,3	4,3	3,6
I alt.....	4,6	4,8	5,0	5,9	4,1	4,2	3,7	3,4

Tabel A 30. **Antal helårsarbejdere pr. ejendom og pr. 100 ha landbrugsareal. Landsdele. 1959/60.**

Landbrugsareal	Sjælland	Bornholm	Loll.-Falster	Fyn	Østl. Jyll.	Nordl. Jyll.	Vestl. Jyll.	Syd. Jyll.
Antal helårsarbejdere pr. ejendom								
0,55- 3 ha.....	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
3- 5 ».....	1,1	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,3
5- 10 ».....	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2
10- 15 ».....	1,4	1,5	1,4	1,6	1,3	1,3	1,2	1,2
15- 30 ».....	1,9	1,9	2,1	2,3	1,8	1,7	1,6	1,5
30- 60 ».....	2,9	3,0	2,9	3,5	2,6	2,8	2,5	2,3
60-120 ».....	4,5	6,3	4,8	5,0	4,0	5,5	3,6	3,7
120- ».....	11,5	4,0	12,7	11,6	9,1	7,7	8,7	6,1
I alt.....	1,5	1,4	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,6
Antal helårsarbejdere pr. 100 ha								
0,55- 3 ha.....	36,7	37,3	43,5	38,2	36,0	37,2	35,8	44,4
3- 5 ».....	29,0	32,6	30,9	30,2	28,5	28,7	29,3	33,1
5- 10 ».....	16,8	16,4	17,7	18,0	15,8	15,3	15,5	15,7
10- 15 ».....	11,5	12,4	11,6	13,6	10,7	10,7	10,1	9,8
15- 30 ».....	9,0	9,1	9,5	10,8	8,6	8,4	7,7	7,1
30- 60 ».....	7,5	7,7	7,5	9,3	6,5	6,9	6,4	5,6
60-120 ».....	5,5	8,4	5,9	6,3	5,2	7,2	4,8	4,9
120- ».....	4,9	3,1	5,2	5,2	4,5	4,3	4,4	3,7
I alt.....	10,7	13,0	10,2	12,9	9,6	9,9	8,5	7,3

Tabel A 31. **Mandlige og kvindelige medhjælpere i procent af medhjælpere i alt. 1959/60.**
(Beregnet på helårsarbejdere).

Landbrugsareal	Sjælland	Bornholm	Loll.-Falster	Fyn	Østl. Jyll.	Nordl. Jyll.	Vestl. Jyll.	Syd. Jyll.
	pct.							
Mænd:								
0,55- 3 ha.....	84	45	59	69	68	50	63	66
3- 5 ».....	75	68	73	64	65	62	55	62
5- 10 ».....	75	72	68	71	68	65	62	69
10- 15 ».....	80	74	82	79	75	69	69	68
15- 30 ».....	81	78	75	77	78	77	75	74
30- 60 ».....	81	76	78	77	79	76	76	75
60-120 ».....	82	81	82	78	78	75	77	76
120- ».....	86	100	88	88	87	79	84	82
I alt.....	81	75	78	77	78	74	74	74
	pct.							
Kvinder:								
0,55- 3 ha.....	16	55	41	31	32	50	37	34
3- 5 ».....	25	32	27	36	35	38	45	38
5- 10 ».....	25	28	32	29	32	35	38	31
10- 15 ».....	20	26	18	21	25	31	31	32
15- 30 ».....	19	22	25	23	22	23	25	26
30- 60 ».....	19	24	22	23	21	24	24	25
60-120 ».....	18	19	18	22	22	25	23	24
120- ».....	14	-	12	12	13	21	16	18
I alt.....	19	25	22	23	22	26	26	26

Tabel A 32. **Antal ejendomme med og uden traktorer. Øerne og Jylland. 1960.**

Landbrugsareal	Antal ejendomme			Procentfordeling		
	Uden traktorer	Med traktorer	I alt	Uden traktorer	Med traktorer	I alt
				pct.		
Øerne:						
0,55- 1 ha	1 182	130	1 312	90,1	9,9	100,0
1 »	4 337	243	4 580	94,7	5,3	100,0
2 »	4 043	302	4 345	93,0	7,0	100,0
3 »	4 091	556	4 647	88,0	12,0	100,0
4 »	4 548	754	5 302	85,8	14,2	100,0
5 »	4 594	1 221	5 815	79,0	21,0	100,0
6 »	3 846	1 402	5 248	73,3	26,7	100,0
7 »	2 509	1 581	4 090	61,3	38,7	100,0
8 »	1 762	1 484	3 246	54,3	45,7	100,0
9 »	1 024	1 474	2 498	41,0	59,0	100,0
10- 15 »	2 723	5 864	8 587	31,7	68,3	100,0
15- 30 »	244	12 961	13 205	1,8	98,2	100,0
30- 60 »	9	5 428	5 437	0,2	99,8	100,0
60-120 »	8	662	670	1,2	98,8	100,0
120- »	-	474	474	-	100,0	100,0
I alt	34 920	34 536	69 456	50,3	49,7	100,0
Jylland:						
0,55- 1 ha	964	56	1 020	94,5	5,5	100,0
1 »	3 041	113	3 154	96,4	3,6	100,0
2 »	3 714	92	3 806	97,6	2,4	100,0
3 »	3 967	167	4 134	96,0	4,0	100,0
4 »	4 543	297	4 840	93,9	6,1	100,0
5 »	5 292	631	5 923	89,3	10,7	100,0
6 »	6 264	901	7 165	87,4	12,6	100,0
7 »	5 861	1 289	7 150	82,0	18,0	100,0
8 »	5 458	1 666	7 124	76,6	23,4	100,0
9 »	4 173	1 914	6 087	68,6	31,4	100,0
10- 15 »	13 864	10 220	24 084	57,6	42,4	100,0
15- 30 »	3 805	31 472	35 277	10,8	89,2	100,0
30- 60 »	106	14 079	14 185	0,7	99,3	100,0
60-120 »	11	2 267	2 278	0,5	99,5	100,0
120- »	-	393	393	-	100,0	100,0
I alt	61 063	65 557	126 620	48,2	51,8	100,0

Tabel A 33. **Fordeling af antal landbrugsejendomme med traktorer. 1960. Landsdele.**

Landbrugsareal	Sjælland	Bornholm	Loll.-Falster	Fyn	Østl. Jyll.	Nordl. Jyll.	Vestl. Jyll.	Syd. Jyll.
Antal ejendomme								
Ejendomme med traktor:								
0,55- 1 ha	61	3	21	45	20	20	9	7
1 »	73	15	46	109	42	23	25	23
2 »	147	18	48	89	36	26	21	9
3 »	319	39	67	131	53	44	49	21
4 »	398	24	114	218	108	72	71	46
5 »	538	49	313	321	267	159	109	96
6 »	707	69	254	372	331	151	212	207
7 »	812	76	214	479	457	285	312	235
8 »	814	82	170	418	460	462	469	275
9 »	710	77	168	519	504	338	799	273
10- 15 »	3 042	206	803	1 813	2 877	2 102	3 634	1 607
15- 30 »	6 992	447	1 670	3 852	8 054	5 958	13 645	3 815
30- 60 »	3 030	260	845	1 293	3 265	3 050	5 195	2 569
60-120 »	313	24	149	176	495	572	631	569
120- »	266	1	91	116	147	128	69	49
I alt.	18 222	1 390	4 973	9 951	17 116	13 390	25 250	9 801
pct.								
I pct. af samtlige landbrugsejendomme:								
0,55- 1 ha	10,6	3,1	13,8	9,3	5,1	6,2	4,5	6,9
1 »	3,9	3,6	6,6	6,9	3,8	2,1	3,7	8,1
2 »	7,8	4,0	11,9	5,5	2,5	2,2	2,3	3,3
3 »	14,0	10,7	16,9	8,2	3,6	3,2	4,8	8,9
4 »	14,8	9,8	21,6	11,8	6,3	4,3	5,8	19,9
5 »	17,7	26,1	42,3	17,4	12,6	8,2	7,4	24,7
6 »	24,0	30,7	40,6	25,5	14,1	6,5	11,0	35,9
7 »	35,3	37,8	47,3	42,2	21,8	11,7	15,7	37,2
8 »	42,8	45,8	59,6	47,4	24,7	17,6	22,5	48,9
9 »	53,4	54,6	70,6	65,8	33,4	16,3	41,2	48,2
10- 15 »	65,1	59,7	83,0	69,7	52,3	30,2	40,1	62,6
15- 30 »	98,9	83,4	99,0	98,4	94,9	74,1	94,4	88,8
30- 60 »	99,9	99,2	99,8	99,8	99,7	97,5	99,7	99,8
60-120 »	99,1	96,0	98,7	98,9	99,6	99,5	99,4	99,6
120- »	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
I alt.	50,4	37,9	60,2	46,6	50,4	37,3	58,9	70,5

Tabel A 34. **Antal ejendomme uden traktor og med traktor og den procentvise andel af disse ejendomme, der har fast medhjælp. 1960.**

Landbrugsareal	Antal ejendomme uden traktorer		Antal ejendomme med traktorer	
	I alt	Heraf ejendomme med fast medhjælp	I alt	Heraf ejendomme med fast medhjælp
		pct.		pct.
Øerne:				
0,55- 1 ha	1 182	4,7	130	8,5
1 »	4 337	3,8	243	20,6
2 »	4 043	5,0	302	15,2
3 »	4 091	6,5	556	19,6
4 »	4 548	7,7	754	18,4
5 »	4 594	8,0	1 221	22,9
6 »	3 846	10,4	1 402	21,8
7 »	2 509	11,8	1 581	25,4
8 »	1 762	15,3	1 484	29,2
9 »	1 024	18,2	1 474	28,8
10- 15 »	2 723	30,1	5 864	45,1
15- 30 »	244	52,0	12 961	68,7
30- 60 »	9	44,4	5 428	83,8
60-120 »	8	...	662	92,7
120- »	-	-	474	98,5
I alt	34 920	10,0	34 536	56,1
Jylland:				
0,55- 1 ha	964	3,0	56	19,6
1 »	3 041	2,5	113	23,0
2 »	3 714	4,8	92	29,3
3 »	3 967	6,4	167	37,1
4 »	4 543	7,4	297	28,3
5 »	5 292	7,8	631	18,7
6 »	6 264	8,8	901	21,4
7 »	5 861	10,8	1 289	19,7
8 »	5 458	12,8	1 666	26,8
9 »	4 173	14,8	1 914	27,4
10- 15 »	13 864	21,6	10 220	42,3
15- 30 »	3 805	44,5	31 472	67,1
30- 60 »	106	87,7	14 079	95,3
60-120 »	11	...	2 267	94,6
120- »	-	-	393	93,9
I alt	61 063	14,0	65 557	65,8